Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5210 ՄԱՐՏ 21/3 ԱՊՐԻԼ 1903 ՇԱԲԱԹ 5 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5210

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آرەولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրուքիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

Առաջնորդի, Տեղապահի եւ Փոխանորդի կարօտ թեմեր կրնան գտնուիլ, բայց քահանայէ զուրկ Վիճակներու գտնուիլը քիչ անգամ տեսնուած երեւոյթ էր։ Կը հասկցուի անշուշտ թէ խնդիրը ափրիկեան Տրիպոլսոյ վրայ է, ուր գտնուած Հայերը տարիներէ ի վեր Թախանձանք Թախանձանքի վրայ բարդելով քահանայ մը կը խնդրէին, յայտնելով իրենց հոգեւոր մատակարարութենէ եւ մխիթարութենէ զուրկ վիճակը եւ չէին կրնար գտնել։ Ո՛ւր որ դիմեցին, ի՛նչ հնարք որ գործադրեցին, ինչ միջոց որ ձեռք առին, չյաջողեցան։ Պատրիարքարանը եւ լրագրաց էջերը լեցուցին իրենց խնդրագիրներով, գանգատներով, օգուտ չտեսան։ Ցունաց Եկեղեցիէն օգնութիւն խնդրեցին, հոգեւոր կենսական արարողութեանց կատարման համար, դարձեալ անօգուտ։ Ցայտնեցին թէ ամէն միջոց ձեռք առած են քահանայի մը ապրուստը ապահովելու համար, մինչեւ իսկ ծանուցին թէ բնակարանէ զատ 300 ղրշ. ալ ամսաթոշակ պիտի տան, թող քահանայական զուտ հասոյթները, որոնք աննշան գումար մը չեն կազմեր, նորէն իրենց բաղձանքին չհասան խեղճերը։ Եւ այս կրկնեցին տարիներէ ի վեր, ու միշտ ի դերեւ ելան։ Այլ սակայն երբեք չյուսահատեցան մարդիկը, չտրտնջեցին իրենց դիմումները, իրենց Թախանձանքները եւ վերջապէս, ուր ուրեմն անցեալ շաբթուան Կրօնական Ժողովի մէջ գտան իրենց խնդրանքին գոհացումը։ Զի ինչպէս կարդացուեցաւ Նոյն Ժողովին վերջին նիստի որոշմանց մէջ, Սպարթայէ Դաւիթ քահանայ Տէր-Աւետիսեան ինքնաբերաբար ինքզինքը ընտրելի առաջարկած ըլլալով Ափրիկեան Տրիպոլսոյ հոգեւոր հովուութեան, Կրօնական Ժողովը ընդունեց այդ առաջարկը եւ որոշեց հեռագրով հրամայել իրեն որ անմիջապէս Տրիպոլիս երթայ՝ Զատկին հոն գտնուելու համար։

Այս լուրը անշուշտ բերկրութեամբ կը լեցնէ տեղւոյն Հայերուն սիրտերը, որոնք հայ կրօնի եւ Եկեղեցիի պաշտօնէի մը ներկայութիւնը վայելելու եւ հետեւաբար հոգեւորապէս մխիթարուելու բաղդ պիտի ունենան ի մօտոյ, որուն համար որչափ չատ շնորհակալ ըլլան այդ նորընտիր եւ ինքնամատոյց հովուին, դեռ քիչ է, ըստ որում եթէ անիկա ազնուութիւն չունենար ինքզինքը պատրաստ ցուցնելու այդ պաշտօնին, ո՛վ գիտէ թէ տակաւին ո՛րչափ պիտի սպասէին խեղճերը, եւ դեռ ո՛րչափ խնդիրներ ու աղաչանքներ ընել ստիպուէին։

Այլ հիմա որ հուսկ ուրեմն վերջացած կը համարուի Ափրիկեան Տրիպոլսոյ քահանայութեան այս խնդիրը, — զի հաւանական չէ որ Դաւիթ քահանայ Տէր-Աւետիսեան վերջին պահուն ետ կենայ իր յանձնառութենէն եւ Կրօնական Ժողովէն իր ընտրութիւնը՝ միջոց մը դարձնէ իր դիրքը Սպարթայի մէջ ամրացնելու, — հիմա պատեհ առիթ կը համարենք տեսութիւն մը ընել մեր կղերին վրայ թէ ի՛նչ ոգիի կը ծառայէ որ իր ո՛ւր եւ է մէկ անդամը այսքան ատեն եղած այնքան Թախանձանքներուն հակառակ, յօժարութիւն չունեցաւ Հայ. Եկեղեցիին տարաբնակ մէկ հօտին այցելութեան եւ հովուութեան երթալու, մինչդեռ գիտենք թէ ռուսահայ քահանաներ գտնուեցան որ ամբողջ Միջին Ասիա ու Սիպերիա պտըտեցան եւ հոգեւորապէս մխիթարեցին այդ անհաղնածաւալ երկիրներու հեռաւոր անկիւնները՝ ինկած հայ հաւատացեալները, Մէրվէն մինչ Սմըրղանտ, Թաշքէնտէն մինչ Սախալինէն։ Ինչո՞ւ ուրեմն հոս կը պակսին նոյնպէս սիրտ ունեցող հոգեւոր պաշտօնեաներ։ Արդեօք Հիւսիսային Ափրիկէի այդ գեղածիծաղ նաւահանգիստը, Տրիպոլին, որ քաղաքակիրթ աշխարհի ամէն դիւրութիւնները կը վայելէ, աւելի՞ անհրապոյր տեղ մըն է քան Միջին Ասիոյ ու Սիպերիոյ սառնապատ երկիրները, որոնք բաղդատութեան դրուելու արժանիքն անգամ չունին Միջերկրականի այդ գեղեցիկ ծովեզերքներուն հետ։ Կարելի չէ մտքէ անգամ անցընել թէ եղբակցութիւնը Սմըրղանտի եւ Սախալինէնի նպաստաւոր ըլլայ։ Ուրեմն յանցանքը մեր կղերինն է միայն որ բացառիկ անդորր կենցաղի մը սիրահար, իր հանգստութենէն բան մը չուզեր զոհել Հայ. Եկեղեցիի հօտը հովուելու համար։

ՑՈՒՍԱՆ

ԵՐԿԱԹԷ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԻՆ ԱՐԾԱԹԷ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

Ասկէ չուրջ տարի մը առաջ Արեւելքի սիւնակներուն մէջ (Թիւ 4873) «Քառորդ եւ կէս դարու վարժապետական դէմքեր» յօդուածներու չարքին մէջ ներկայացուած էր Համբարձում էֆ. Երամեանը, իբր 30 տարուան ուսուցիչ եւ Հիմնադիր-Տընօրէն Հայկ. Որբանոց-վարժարանի, որ այս օգոստոսին իր գոյութեան 25րդ տարին կը լրացնէ։ Գրանկարս սա խօսքերով կը վերջանար. «Ուրեմն լիուլի կ'արժէ կատարել իր 25 ամեայ արդիւնաշատ կրթական գործունէութեան յոբելեանը, գէթ ի վարձատրութիւն իր յոգնաբեկ ճակտին։» Փափաք մըն էր սա՛ բարեկամի մը սրտէն բխած։

Ո՛վ պիտի կատարէր յոբելեանը, —Վանեցին անշուշտ։ Այդ տողերը գրած ժամանակ, այդ գաղափարը տակաւին իր սաղմնային վիճակին մէջ էր քանի մը բարեկամներու եւ աշակերտներու մտքին մէջ, բայց կ'աշխատուէր իրականացնել զայն։

Առ այս՝ չուրջ վեց ամիս առաջ Երամեան վարժարանի ընթացաւարտ առնները, հաւաքուելով՝ քուէարկութեամբ իրենցմէ մասնախումբ մը ընտրեցին հետեւեալ անձնաւորութիւններէն. Տեարք Աւետիս Թէրզիպաշեան, Մարկոս Երամեան, Իգնատիոս Հիւսեան, Արմենակ Միրզախանեան, Մկրտիչ Զրբաշեան։ Քայլ մը առնուած էր։ Պահ մը մասնախումբը չկրցաւ իրագործել իր փափաքը։ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան որոշումը եւ Ս. Պատրիարք Հօր մասնաւոր հրամանագիրը, Դեկտ. 31 թուակիր, ամրապնդեցին մասնախմբին յոյսերը եւ տեղւոյս Գաւառական Վարչութեան ալ հաւանութեամբ ու նահանգիս կուսակալ Վսեմ. Թահիր փաշայի բարեհաճ արտօնութեամբ՝ գործի ձեռնարկեց։ Այս նպատակաւ՝ սկսաւ նուէրներ հաւաքել դպրոցի նախկին աշակերտներէ եւ հեռաւոր ու մօտաւոր բոլոր բարեկամներէ ու համակրողներէ, առնդմով դըպրոցի յարմարաւոր սեփական շէնք մը գնել եւ նուիրել բազմավաստակ յոբելեարին եւ ապահովել անոր բազմարդիւն հաստատութեան ապագան։

Անցեալ կիրակի, Փետր. 9, վարժարանի նախկին սաներէն մաս մը հաւաքուած էին իրենց սիրական մայր վարժարանին մէջ, նուիրական պարտականութիւն մը կատարելու համար, եւ իբր երախտագիտական ցոյց՝ մէյմէկ նուէր ստորագրելու։ Նահանգիս Առաջն. Տեղապահը, որ Երամեան Ցոբելեանի Մասնախմբին ալ նախագահն էր, ինք օրինակ տուաւ առատաձեռնութեան, առաջին անգամ ինքնայօժար նուիրելով իր երկու ամսականը՝ 10 ոսկի։ Հասոյթը եղաւ 13,000 ղրշ., ինչ որ պերճախօս ապացոյց է այն բուռն համակրանքին՝ զոր կը վայելեն Երամեան վարժարան եւ իր ազնիւ հիմնադիրը։ Հանգանակութիւնը պիտի շարունակուի Վանայ մէջ. դեռ մնացեալ աշակերտներէն եւ բարեկամներէն առնուազն նոյնչափ գումար մըն ալ կը սպասուի։

Այս առաջին քայլը կը յուսադրէ մեզ՝ կլորիկ գումար մը հաւաքելով արժանաւոր նուէր մը ընծայելու յարգելի յոբելեարին։ Ո՛վ պիտի տայ մեր սպասած կլորիկ գումարը. Մասնախմբի կըրթական նպատակը իրագործելու համար՝ միայն Վանեցին բան չի կրնար ընել։ Արդ, հրաւէր մը կայ առ բոլոր կրթասէր հասարակութիւն, մասնակցելու բացուած հանգանակութեան, մէկը իր բարոյական, միւսն իր նիւթական աջակցութեամբ, եւ հաւաքուած լումաները պիտի կանգնեն այդ հաստատութեան նիւթական շէնքը, եւ ատիկա մեծ զօրավիգ պիտի ըլլայ արգոյ Ցոբելեարին, ամրապնդուելու իր ուսուցչական փշոտ ասպարէզին մէջ, փրկուած իր ֆիզիքական դժբաղդ վիճակով ալ չեչտուած, աչազուրկութիւն. այն ատեն ինքզինքը մխիթարուած եւ վարձատրուած պիտի զգայ։

Ո՛վ է Երամեան. — անողոք բախտին դէմ հեգնութիւն մը. իր ֆիզիքական դժբաղդութիւնը չփրցող եւ կամքի ոյժով ջուրը պատէն վեր հանող անձ մը, որ նիւթական ամէն տեսակ դժուարութեանց կուրծք տուած՝ 25 տարիէ ի վեր յաջողած է մեր գաւառին մէջ՝ տոհմ. առողջ դաստիարակութիւն մը մատակարել գաւառացի մանկտւոյն, հզօր պատուար մը ըլլալով միսիոնարներու եւ ֆըռէրներու կրթութեան դէմ, որո՛նց հզօր միջոցներուն ընդդէմ երկաթի կամք մը միայն ունէր, չյուսահատող չընկճող կամք մը։ Իրաւ՝ երկաթէ դաստիարակ՝ որու Արծաթէ Ցոբելեանը պիտի կատարուի։ 70է աւելի ընթացաւարտներ եւ բազում կիսաւարտներ իրենց միջավայրերուն մէջ գրաւած օրինակելի դիրքերով՝ ատոնք պիտի հիւսեն դափնին Հ. Երամեանի քրտնաթոր ճակտին, դափնի մը, որ չի թառամիր իր մեռնելէն ետքն ալ։

Վան ԾԻԱՑԱՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՂՏԱՏԷՆ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ՊԱՂՏԱՏ, 24 Փետր.

Անցեալներս Արեւելքի 5143 համարին մէջ, «Թառթուռ» ստորագրութեամբ յօդուած մը տեսնուեցաւ, որ տեղւոյս Առաջնորդին եւ այլոց մասին ակնարկութիւններ կը պարունակէր, ամէնուն ուշադրութիւնը հրաւիրեց։ Ինչպէս բնական է, իւրաքանչիւրը տարբեր տարբեր հայեցներով սկսաւ իր քննադատութիւնն ընել. մինչեւ իսկ գտնուեցան ոմանք, որոնք յօդուածագիրը գտնելնուն պէս՝ հաւատաքննութեան ատեանի ենթարկելու չափ թիւր մտածումներ ալ ունեցան։ Իրօք, պէտք եղածէն աւելի յուզուեցան քննադատները. այդ հակազդեցութեան ներքեւ՝ հետեւեալ օրը գումարուած մը ընելով՝ մէկ քանի յօդուած խմբագրեցին, այս ինչ ու այն ինչ թերթին հրատարակութեան ղրկելու եւ Թառթուռի ճշգրիտ դիտողութիւնները իբրեւ յերիւրանք հերքելու համար։ Չգիտենք ո՛ր աստիճան ընդունելութիւն պիտի գտնեն այդ անճահ գրուածները։ Որչափ ալ Թառթուռի անաչառ նկատումները հերքելու համար խըմբագրուած նիւթերու պարունակութեանցը լիովին վերահասու չենք, սակայն գէթ անոնց էական կէտերուն ծանօթ ըլլալով, կը յայտնենք թէ Թառթուռի գրածներուն հերքումն են։

Մեր գուշակութիւններէն զատ՝ բոլորովին ստոյգ աղբիւրներէ ալ լսած ենք որ Առաջնորդին գործունէութեան մասին գրուատանքներ ու փայլուն ներբողներ ալ հիւսած են. ահա հոս է ամէնէն ծիծաղաշարժ խնդիրը։ Պարտք մ'ը կը համարինք հարցնելու այդ յօդուածագիրներուն թէ կրնա՞ն ըսել որ Առաջնորդը գրեթէ տարուան մը մօտ իր պաշտօնավարութեան մէջ ի՛նչ աչքառու գործ տեսաւ։ Դեռ հազիւ երկու ամիս առաջ, կարգ մը անկանոնութեանց չհանդուրժելով՝ Քաղաքական Ժողովի անդամներէն ոմանք պաշտօննին լքած, մաս մըն ալ չորս կողմ բողոք ու տրտունջ սկսան բառնալ, իրենց յարաբերութիւնը խզելով Առաջնորդարանին հետ։ Աւելի սաստկացան ու սուր կերպարանք առին այդ արդարացի յուզումները, երբ իբր ամբողջացուցիչ մաս՝ վրայ կը հասնէին վարժուհիին հրաժարեցումն ու վարժարանի փակումը։ Ամենածանօթ այս իրողութիւնները ի՛նչ հարկ հերքել, խըծբըծելով Թառթուռի գրածները։

Ինչպէս կը լսենք, մեր երիտասարդ պարոններէն մէկ քանին Թառթուռի գըրուածներուն մասին խել մը դիտողութիւն ըրած ու աղայական կամայականութեան համակերպած են. մինչդեռ որոտընդոստ բողոք բարձողը իրենք էին։

Անցածը անցեր է. արդ, Անուշեան վարդապետ, քանի որ համակերպելով իրեն եղած հրաւէրին՝ մեկնեցաւ տեղէս Ս. Երուսաղէմ լուսարարապետութեան բարձր պաշտօնի գլուխը անցնելու, բարի ճանապարհ, կ'ըսենք եւ յաջողութիւն կը մաղթենք. գոնէ հոն նոր տրտունջի եւ գանգատանաց տեղի չտալով, ճանչնայ ու կատարէ իր պարտքը՝ զոր կը դնէ իր վրայ պաշտօնը։

Ինչպէս կը լսենք, իրեն իբր յաջորդ յարմար նկատած է Դամասկոսի այժմեան հոգեւոր տեսուչ Սերովբէ վարդապետը։ Ժամանակին, արդէն չեչտած ենք որ տեղւոյս առաջնորդութիւնը գործունէութեան բազմազբաղ ասպարէզ մը չունի. ո՛չ նըշմարելի գիւղեր ու վանքեր, ո՛չ անոք եւ անպաշտպան որբեր, եւ ոչ ալ լքուած կիներ ու այրիներ չկան, այլ սոսկ պահանջուած ջանքերը կրթական գործին կը պատկանին, մաս մըն ալ եկեղեցապատկան ու վարժարանի կալուածոց հըսկողութեանը։

Գալով նախորդ վարժուհիի անկարողութեան մասին մէկ քանիներու յայտնած բերանացի դիտողութեանց, մենք համամիտ ենք. քանիցս դիտել տուած ենք, որ փոխանակ 3-4 անկարող վարժուհի պահելով ամսը 4-5 ոսկի դրամ վճարելու, արականի առաջին ուսուցչին ալ զատ պատառ մը հանելով, լաւագոյն չէ՞ որ 5-6 ոսկինոց կարող եւ պաշտօնի գիտակ մը բերել տրուի։ Թառթուռ պաշտպանած չէ հրաժարեալ վարժուհին. եթէ ուշադրութեամբ կարդացուէին իր ակնարկութիւնները, պիտի տեսնուէր որ ինքն ալ բացարձակապէս խոստովանած է թէ անուս մըն է, սակայն վարժ ընթերցանութիւն մը գիտնալու եւ իր մայրենի լեզուն լաւ խօսելու չափ ալ համբակ մը չէ. հետեւաբար՝ մենք ալ կը վկայենք թէ չատ մը նկատումներով աւելի արժանիք ունի ներկայ յոյն տիկնոջ վրայ, որ ոչ այբը բէնէն զանազանելու եւ ոչ հայերէն մէկ բառ խօսելու կամ գիտնալու կարողութիւն ունի։

Թերեւս կարող վարժուհի մը բերել տալու համար մեր ցուցուցած անհրաժեշտ պէտքին դէմ դիտողութիւն ըլլուի, պիւտճէի անձկութիւն մէջ բերելով. բոլորովին ընդունելի չէ այդ առարկութիւնը, քանի որ տեղւոյս իգական վարժարանը, բարեյիշատակ հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Իսքէնտէրեանի շնորհիւ ունի հասութաբեր հաստատուն կալուածներ, որոնց եկամուտը թոշակաւոր սանուհիներու ամսավճարներուն հետ հեշտութեամբ կրնան լրացնել պահանջուած պէտքը։ Եթէ հոգաբարձուները ոգի ի բռին ջանան կրթական գործին զարգացմանը, կարող են հասոյթի նոր աղբիւրներ գըտնել, մինչեւ իսկ դիմում ընել Օր. Սառա Իսքէնտէրեանի, որ ազնիւ եւ բարեսիրտ մէկը ըլլալով՝ ի սէր իր հանգուցեալ հօր անմահ յիշատակին՝ չի խնայեր կրկին սատարել այն յարկին, որ իր վաղամեռիկ քրոջը ի յիշատակ Զապէլեան անունը կը կրէ եւ ուր ցարդ ինք եւս կը յաճախէ։ Չենք յուսար թէ դպրոցի ներկայ խեղանդամ վիճակը տեսնելով անտարբեր ըլլայ դիմումի մը։

ՃԱՐՄԱՑՐ

ԻԳԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ՄԷՋ

(Շար. Երէկի թիւէն եւ վերջ)

«Ցեղէ ժողովուրդ մը, ծոյլ ժողովուրդի մը պէս, մոլութիւններու օրօրան է», իմաստասիրական խօսքին համեմատ, մեր կիներուն մտաւորական աղկաղկ աղքատութիւնը, բարքերու յոռի ապականութեան մը ծնունդ տուած է, բան մը, որ բոլորովին կը հակասէ հայ կնոջ աւանդական պարկեշտամոլութեան համբաւին։ Արդէն իբր վնասակար մոլութիւն մը մատնանշած ենք սա պարագան թէ, Տիարպէքիրի մէջ ջուրէն աւելի օղի կը գործածուի տուներու մէջ, եւ այս բանը հետզհետէ աճեցուն համեմատութիւն մը կը ստանայ։ Ապահով եղէք թէ, այս ծայրայեղ օղեմոլութեան մէջ, կիներն ալ հաւասար մրցակիցներ են էրիկ մարդերուն։ Անոնք ահագին քանակութեամբ կը գործածեն այդ վնասակար ըմպելիքը, իրենց բոլոր հաւաքոյթներուն մէջ, անբաժան ընկերի մը պէս, ու բնականաբար կը մակածէք թէ, այդ պարագաներուն, լպիրշ տեսարաններ չե՛ն որ կը պակսին։ Երբեմն տեսնուած են կիներ, որոնք այդ մոլեգնող ըմպելիքովը արբշռած, փողոցին մէջ գինովի մը երերուած ստատնումներովը կը քալեն։ Անշուշտ, այս անպէտ առնացիութիւնները, գովելի չեն գտներ բնաւ, մանաւանդ, երբ նկատողութեան առնէք թէ, այդպիսի ոգելից ըմպելիներ չափազանց վնասակար են կիներու առողջական վիճակին։ Ու դարձեալ լաւ ընդունելութիւն մը չպիտի ընէք սա իրողութեան թէ, մեր կիներուն մէջ հետզհետէ կ'ընդհանրանայ ծխախոտ գործածելու մոլութիւնը, որ նմանապէս հակառակ է կնոջական բարոյականին։ Ասոնք, եւ դեռ ուրիշ զանազան մոլութիւններ, որոնք երթալով տարածուն հանգամանք մը կ'առնեն, ամէնքն ալ մտաւորական աղքատութեան մը հետեւորդներն են, աղքատութեան մը, որ փոխանակ չափաւոր հաճոյքներու, չահեկան ժամանցներու, այսքան վատթար այլասերումներու օրօրան կ'ըլլայ։

Այս բոլոր մոլեկան իրողութիւններուն ականատես կ'ըլլայ մարդ, երբ Բարեկենդանի օր, չրջագայութիւն մը ընէ քաղաքին փողոցներուն մէջ։ Այն ժամանակ պիտի լսէ չատ մը դռեհիկ կանչուըռտուքներ, որոնք խուլ արձագանգներով կ'արձակուին կանացի բերաններէ, օղիի գրգռական ազդեցութեանը տակ, ընկերացած չատ մը զազիր ներկայացումներու։ Ասոնք, որքան որ բարոյականութեան, ու կնոջական հրեշտակային շնորհքին հակառակ ցաւալիութիւններ են, այսու հանդերձ, էրիկ մարդիկ երբեք իրաւունք չունին դիտողութիւն ընելու, որովհետեւ բուն պատասխանատուները իրենք են, իրենց անձնական գռեհիկ օրինակներով, որոնք չատ ծանրօրէն կը ներգործեն կնոջ՝ օրինակելու հակամէտ տրամադրութիւններուն։ Ի՛նչ տխրունակ կէտը սա է որ, տարուէ տարի կը ծաւալին այս ունակութիւնները։

Տիարպէքիրի կանացի բարքերուն մէկ չատ յատկանչական ու նկատողութեան արժանի սովորութիւնն ալ, ադամանդէ, ոսկիէ ու արծաթէ զարդարանքներու մասին եղած տարապայման մոլեգնութիւնը, եւ հարսանեկան ծախքերու անհամեմատ չափազանցութիւնն է, որոնք նմանապէս վնասակար են այլ եւ այլ պատճառներով։

Տիարպէքիրի իգականութիւնը, հացին ու ջուրին աւելի մաքրաղ ընող հոգը, արտաքին ձոյն ցուցանքններու անհաշիւ ընդելուզումը, վերջն վար ոսկեզրուագելու անափանութիւնն է։ Աւադին ահնորկով, ոսկեղէն մխրամ մը պիտի կարծէիք Տիարպէքիրցի կինը, եթէ անիկա իրեն անհամար մետանոններու զրուագածովք ներկայանար ձեզի։ Սպառմանելարար, ամբողջ սիւնակ մը պիտի գրաւէր, եթէ այդ զարդարանքներու մէկ ցուցակագրութիւնը ընէինք, զարդարանքներ, որոնք ականջները, պարանոցը, կուրծքը, բազուկները, մազերը, դաստակները մատները կը պարեգօտեն, տեսակ մը յորդ ու յորդոդուն պերճանքներով, որոնց ծակերէն, Սոկրատի բացատրութեանը համեմատ, կ'երեւի ներքին հոգեկան դատարկութիւնը։ Հարսանեկան սովորութիւններն ալ չատ ստւորական են, ու զրուցի առատ մեծամէ մը կայ կարգ մը ոչնչութիւններու համար, [illegible] բարոյական ու ֆիզիքական վիճակին համար ըլլալիք [illegible], որովհետեւ [illegible] ... առանց մէկ փարայի արժողութեամբ մտաւորական կամ բարոյական նշանակութիւն մը ունենալու, ու երեւակայեցէք թէ, անդին ո՛րչափ միջակորեար կամ աղքատիկ կիներ կան, որոնք այսինչ հարուստին կնոջը հաւասարելու անհրաժեշտ [illegible] գիշեր ցերեկ սոսկալի մտալլկումներու, հոգեկան տանջանքներու կը մատնեն թէ՛ ինքզինքնին եւ թէ իրենց ամուսինները, ու գիտեք այս պարագաներու մէջ երբեմն ինչ մոլեգնութիւններու կրնան հասնիլ։ Տիարպէքիրցի երիտասարդը, երբ ամուսնանալու մասին կ'ըլլայ, բնաւ հետամուտ չէ հարսնցուին բարոյական արժանիքին, չի խորհիր թէ՛ անիկա պատուաւոր գերդաստանի մը կը վերաբերի, մտաւորական կարողութիւն ունի, տունը կառավարելու, զաւակները դաստիարակելու ընդունակ է։ Ասոնք իրեն համար [illegible] խնդիրներ են։ Անոր է՛ն գլխաւոր մտահոգութիւնն սա է թէ հարսնցուն քանի կտոր ոսկեղէն զարդարանքներ ունի, հայրը կամ պարագաները հարուստ են, եւ ո՛րքան օժիտ կամ դրամական նուէր կրնան տալ։

Բարոյական այս աղէտքներուն ու մտլեկան ունակութիւններուն առաջքը առնելու համար, իգական դաստիարակութեան նշանակութիւնը ըմբռնել եւ անոր հետամուտ ըլլալ պէտք է։ Սակայն Տիարպէքիրցին ինչ ըրած է իգական դաստիարակութեան համար։ Ասկէ առաջ, աղջկանց վարժարաններու գոյութիւնը չատ անուանական եղած է, լաւ ընթերցանութիւն մը չասվրելու աստիճան։ Սա մէկ երկու տարիներուն մէջ է որ նշանաւ կելի քանակութեան մը հասած է ուսանողուհիներու թիւը, եւ արական վարժարանին համեմատական, ու աղջկանց գործնական պէտքերուն յարմար ծրագիր մը կը գործադրուի։ Բայց ինչպէս ըսինք, հազիւ 200–250 աղջիկներ կը յաճախեն վարժարան, եւ մնացածները հոտած կը-նըրկինները, կամ տեղը մնացած օրիորդներու քով կը խամրեցնեն իրենց մտաւորական առոյգութիւնը, այլ, բլն, [illegible] մը առվելու փոխարէն, եւ կամ ամուսնական կեանքին համար սաար վարժարաններ կը յաճախեն։

Պէտք է որ, Տիարպէքիրցի մայրը, գիտակից ըլլայ սա ճշմարտութեան թէ՛ արտաքին ձոյն զարդարանքները, ոսկեղէն ցուցանքները, չեն կրնար լեցնել ներքին մտաւորական ու բարոյական դատարկութիւնը։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (18)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Բ

Տակաւ իր ծայրայեղ քմայքներուն շնորհիւ, գարշելի համբաւ մը չահած էր Ֆէրնիէ-Մարէօյի ժառանգորդը։ Մամուլն ալ նպաստած էր այդ բանին, թափանցիկ սկզբնատառերով խօսելով այդ երիտասարդ ճէնթլմէնին վրայ՝ որ Քրիսթիան կը կոչուէր. այս վերջինը ճշմարտապէս բարիզեան տիպարներուն կալէրիին մէջ ցուցակագրուած էր։ Տխուր հանրածանօթութիւն մը՝ որուն արդիւնքը սա կ'ըլլար որ գիշերային չուայտութեանց արձագանգ եղող քրոնիկագիրները հեգնական յիշատակութիւններ կ'ընէին իրենց լրատուական նկարագրութեանց մէջ, իսկ խոհական անձեր ալ տխուր արհամարհանք մը ցոյց կուտային։ Բայց այդ չափազանցութեանց ամէնէն իրական արդիւնքը ի յայտ կու գար Քրիսթիանի առողջական վիճակին մէջ, որ զգալապէս կը փոխուէր։ Հասակը կորաքամակ կը դառնար, այտերը կը խոռոչանային ու աչքերը ա՛լ աւելի կը չեչտէին իր ապուշ ժպիտը։ Մինչեւ ժամը չորս, մաայլ ու կորովէ զուրկ էր։ Կազդուրիչ ըմպելիի պէտք ունէր, քիչ մը կեանք ստանալու համար։ Այն ատեն կ'ոգեւորուէր դէմքը ու գաղափարները կապ մը կ'ունենային իրենց միջեւ։ Ալքօլը կը տեսնէր իր գրգռիչ գործը։ Խարազանի հարուած մը կուտար թուլցած ֆիզիքական մեքենային։ Ու Թոյնը, մէկ իրիկուան համար, կորովի երեւոյթ կու տար տկարացած գործարանաւորութեան։ Խեղճ Քրիսթիան չէր կրնար ալ եւս առանց ալքոլի ապրիլ՝ որ կը սպաննէր զինքը։ Եւ ահարկու երկդիմութեամբ մը, գարշելի թոյնը կը թուէր կենդանացնել իր քանդածը։

Էթիէննէդ, առանց կարեկցութիւն զգալու, կը տեսնէր որ իր սիրահարը օրէ օր կը մխրճուէր իր մահացու գինովութեան մէջ։ Ալ եւս տկարութեան զգացումներ չէր ունեցած այդ երիտասարդին նկատմամբ՝ զոր ժամ մը միայն սիրած էր. հիմա մահու չափ կը չահագործէր զայն։ Մարդկութեան ունեցած քամահրանքը, որուն գարշելի քմահաճոյքներուն ենթարկուած էր եւ որուն թերութիւններն ալ կը տեսնէր բացէ ի բաց, վայրագ լրբութեան մը մղած էին զինքը։ Մարդկային ընկերութեան մէջ կ'ապրէր, անոր մոլութիւնները չահագործելով, այնպիսի մէկու մը համարձակ անամօթութեամբ որ իր սեփական աղտեղութիւններուն վրէժը կը լուծէ, ընկերութիւնը մղելով դէպ ի տկարամտութիւն ու ոճիր։ Միակ խորհրդական մը ունէր, որուն առջեւ, առանց վերապահութեան, կը յայտնէր իր մտածումը։ Տիկին Մոսիւի կը կոչուէր ան. փոքրակազմ ու յիսնամեայ կին մըն էր, միշտ ձեռքը ունենալով պայուսակ մը, որուն մէջ կը գտնուէին փոխատուութեան համար դրամ, ամէն գոհարեղէններ, վրան դրոշմաթուղթ փակցուած թուղթեր՝ պարտամուրհակ չլինելու համար, եւ Բարիզի բոլոր հաճոյասէր մարդոց հասցէները։ Երբ իր յաճախորդուհիներէն մէկը պէտք ունենար դրամի, հարկ եղած երաշխաւորութիւնները ընծայէր կամ ոչ, տիկին Մոսիւ դրամ կամ գոհարեղէն կուտար։ Տուած դրամին տոկոսը կը հաշուէր ամիսը հարիւրին հինգէն, այսինքն տարին հարիւրին վաթսունէն։ Գոհարեղէնները գրաւատուն կը յանձնուէին նոյն ինքն տիկին Մոսիւի կողմէ, որ ընկալագիրը իր քով կը պահէր։ Ի փոխարէն, տիկին Մոսիւ էրիկ մարդ յաճախորդ մը կը գտնէր, որ կը վճարէր պարտամուրհակները կամ գոհարեղէնին գինը, իր արժէքին կէս գինովը վար դրուած։ Էթիէննէդ, երիտասարդութեան միջոցին, գործեր ըրած էր տիկին Մոսիւի հետ եւ գոհ մնացած։ Այդ երկու կիներուն միջեւ ցոփութեան գաղտնիքներ կային, որոնք իրարու կը միացնէին զանոնք։ Տիկին Մոսիւ եւ օրիորդ Տհարիէլ կը դուզէին զիրար եւ այնպիսի քողարկուած բառերով կը խօսէին որ իրենց պէս այդ տեսակ գործերու տեղեակ եղողները միայն կը հասկնային ու կը չահագրգռուէին, որովհետեւ երկուքն ալ անսպառ պերճախօսութիւն մը ունէին այդ մասին։ Հաղուադէպ չէր լսել Էթիէննէդը, որ սա տեսակ հարցումներ կ'ուղղէ տիկին Մոսիւի.

—Բուանեարտ ի՞նչ կ'ընէ։

—Հօնֆարացիի մը հետ ամուսնացաւ, որ իր ծննդավայրը տարաւ զայն...

—Ֆրէտէրիք ի՞նչ ըսաւ այս մասին։

—Այնքան չփոթած էր որ չկրցաւ բան մը ընել... տղան մեծցած է հիմա... Գալով քրոջը, անցած օր եկաւ քսանըհինգ Ֆր. ուզեց ինէ... բայց ծրագիր չկայ։

—Զգուշացի՛ր ... Բոսթօ Թուլըքեան է...

—Միշտ իմ ձեռքիս տակ ունիմ «Բիկոլօ»ն... հսկողութիւն կատարել պէտք տամ անոր վրայ։ Ու ի՛նչ գիտէ այդ բանը։

Ու երբ այս խօսակցութիւնները կը փոխանակուէին Քրիսթիանի առջեւ, այս վերջինը մեծապէս հետաքրքրուած, բացատրութիւններ կ'ուզէր Բուանեարտի, Բոսթոյի ու Ֆրէտէրիկի վրայ։ Բայց Էթիէննէդ լակոնական լեզուով կը պատասխանէր.

—Հին ընկերներ են անոնք։

—Շիտակը, աղուոր ընկերութիւն, ուր դանակով կը լաւցան իրարու հետ եւ ուր մարդ ինքզինքը ապահովութեան մէջ կը զգայ այն ատեն միայն, երբ ռէվոլվէր ունի քովը։

—Քու յաճախած ընկերութիւնդ ասկէ աւելի չարժէր, ուր ձեռնոցներով կը գողնան եւ ժպիտներով կը սպաննեն։

—Հոգ չէ, դարձեալ անոնք կ'ուզեմ այդ տիկին Մոսիւին, ընկերակցութեամբ «Բիկոլօ»յին եւ Թուլըքեան Բոսթոյի, Սովորական տեսարան մը չպիտի ըլլայ ատիկա։

—Եթէ տիկին Մոսիւ քեզի պատմէր իր կեանքը եւ դուն ալ կարենայիր չորս տող ֆրանսերէն իրարու քով բերել, պիտի կրնայիր թերթօն մը գրել, որ պիտի գերազանցէր վիպագրութեան վարպետներուն գործերը։

(Շարունակելի)

կութիւնը։ Ատոնք մէկմէկ ցաւագին պատերանքներ են, որոնց վերջը դառնութիւններու, անհամաձայնութիւններու, կռիւներու պիտի փոխուին, ու պիտի թարշամին ընտանեկան նարօտը։ Իրական արժանիքը կը կայանայ մտքի բեղմնաւորութեան, սրտի ու զգացումներու ազնուութեան, եւ ընտանիք կառավարելու, զաւակներ կրթելու ընդունակութեան մէջ։ Տիարպէքիրի մէջ կան կիներ, որոնք եթէ իրենց զարդարանքներէն տասը կտոր ծախեն, կրնան իգական վարժարանի յատուկ շէնք մը կառուցանել, միեւնոյն ժամանակ ապահովելով անոր ամբողջական մատակարարութիւնը։ Մեր Թուրք հայրենակիցները հոս շատ հոգածու են իրենց աղջիկներու դաստիարակութեան, եւ արդէն բարեկարգ վարժարան մըն ալ ունին։ Մենք ալ ունինք իգական վարժարան մը, ժիր հոգաբարձութեան մը ու աշխոյժ տնօրէնութեան մը խնամածութեան ներքեւ, որ անցեալին հետ բաղդատմամբ շատ նշանակելի առաւելութիւններ ունի։ Սակայն մինակ վարժարանի բարելաւութիւնը բաւական չէ, պէտք է մեր մայրերը թողուն աւանդական անտարբերութիւնը, ու սիրեն դաստիարակութիւնը, որ պիտի լրացնէ կնոջական բնայատուկ շնորհքը։ Մեր քաղքիններն ալ, թող քիչ մը վարը իջնեն իրենց սքոլաստիքական բարձրութիւններէն, վերացական մոլորանքներէն, ու թող ժողովուրդին քարոզեն դաստիարակութեան նշանակութիւնը, գործնական կեանքի նշանաբանները, բարոյական սկզբունքները, իրենց անձնական օրինակներու ազդեցութեամբ։

Իբրեւ վերջաբան մեր յօդուածին, գերմանացի իմաստասէր բրոֆէսէօր Հէրման Պլէնքէի հետ մենք ալ կրկնենք. «Եթէ կ'ուզենք ազնուացնել արական սեռը, զօրացնել անոր բարոյականը, եթէ կ'ուզենք բարելաւել ժողովուրդին կեանքը, նախ պէտք է որ իգական սեռին ուղիղ դաստիարակութիւն մը տալու ջանանք»։

Այս գեղեցիկ նշանաբանը խոնարհաբար կը ներկայացնենք Տիարպէքիրցի ծընողքներու լուրջ ուշադրութեանը ու խորունկ մտածութեանը։

Տիարպէքիր Ե. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պատերազմական նախարար. — Պաշտօնի կարգին անցնիլը. — Կենսագրութիւնը. — Ֆրանսեւգերման պատերազմին յիշատակ մը:

Բարիզ, 29 մարտ. — Պաշտօնաթերթը հրատարակեց ծանուցում մը, որ կը ծանուցանէ թէ պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարը, 1875 մարտ 13ի օրէնքին համաձայն, բանակին ընդհանուր սպայակոյտին երկրորդ բաժանումը (պահեստ) մտած է 1903 մարտ 29էն սկսեալ։ 1875 մարտ 13ի օրէնքը կը սահմանէ բարձրաստիճան սպաներուն հանգստեան կոչուելու տարիքները՝ զօրաբաժնի հրամանատարներուն համար 65 եւ կիսաբաժնի հրամանատարներուն համար 73։ Միայն այն բարձրաստիճան սպաները, որոնք թշնամիին առջեւ ընդհանուր հրամատարութիւն ըրած են, կրնան մասնաւոր հրամանագրով մը գործօն շրջանակին մէջ մնալ, առանց տարիքի սահմանի։

— Անտրէ զօրավարը (Լուի-Ժոզէֆ-Նիքոլա) ծնած է Նիւիի մէջ (Քոթ-տ'Օռ) 1838 մարտ 29ին։ 1857 նոյեմբեր 1ին բազմարուեստեան վարժարանը մտած եւ չորս տարի յետոյ, թնդանօթաձիգներու կիրառման վարժարանի շրջանն ալ անցընելէ ետքը, տեղակալ անուանուած է թնդանօթաձիգներու 9րդ գունդին։ 1867 յունիս 6ին հարիւրապետի տեղակալ կարգուելով, 1870ի պատերազմին սկիզբէն մինչեւ վերջը իբրեւ հարիւրապետ ծառայած է զօրագունդին մէջ։ 1877ին հազարապետ եղած եւ հետզհետէ աստիճանի բարձրացում ունենալով, 1893 դեկտեմբեր 26ին բազմարուեստեան վարժարանին տնօրէն եղած է՝ կիսաբաժնի զօրավարի աստիճանով եւ տարի մը վերջը Դ. զօրաբանակին թնդանօթաձիգներու հրամանատար կարգուած է։ 1899ին զօրաբաժնի զօրավարի աստիճանին բարձրանալով՝ հետեւակներու 10րդ զօրաբաժնին հրամանատար եղած է։ Այդ պաշտօնը վարած ատենն էր որ 1900 մայիս 29ին, Անտրէ զօրավարը պատերազմական նախարար եղաւ Կալիֆէ զօրավարին տեղ։ Անկէ ի վեր կը մնայ այդ պաշտօնին վրայ։ Անտրէ զօրավարը ունի Պատուոյ Լէգէոնի սպայութեան աստիճանը զոր ստացած է 1891 դեկտեմբեր 29ին։ Այս անգամ ալ, նախարարաց խորհուրդին որոշմամբ, ստացաւ զինուորական չքադրամը՝ իբրեւ արդար վարձատրութիւն՝ բանակին ու հանրապետական կառավարութեան մատուցած բազմաթիւ ծառայութիւններուն։

— Այն միջոցին երբ Անտրէ զօրավարը կը ստանար զինուորական չքադրամը, լրագիր մը կը մեղադրէր զայն, ըսելով որ Շամբինիի ճակատամարտին մէջ չէ ուզած ձի հեծնիլ, հիւանդութիւն մը պատրուակելով։ Էքլեր լրագիրը այդ առթիւ քննութիւն կատարել տուած է մանաւանդ այդ ճակատամարտին քանի մը վկաներու մօտ՝ Տէշամ զօրավարը եւ նախկին հարիւրապետ Թրասօ, որ 1870 դեկտեմբեր 9ին տեղակալ էր Անտրէ հարիւրապետին քով, եւ հիմա հողագործական կաճառին մէջ ուսումնասիրութեանց քննիչ է։ Այդ երկուքն ալ յայտարարած են որ Անտրէ հարիւրապետը իր զօրքերուն գլուխը կը գտնուէր եւ թէ երեք ամիս ետքը հիւանդացած էր։ Պ. Ալֆրէտ Տիւքէ, Բարիզի պաշարման վրայ գրած իր պատմութեան մէջ եւ Ֆավէ զօրավարը, իր մասնագիտական տեղեկագրին մէջ, կը հաստատեն անոր ներկայութիւնը։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նաբոլիի ձերբակալութիւնը. — Երեսփ. ժողովին մէջ. — Ներքին գործոց նախարարին յայտարարութիւնը:

Հռոմ, 28 մարտ. — Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Լուծծաթի եւ ուրիշ երեսփոխաններ կ'ուզեն գիտնալ Նաբոլիի մէջ ռուսահպատակ Կոցի ձերբակալման պատճառները. նաեւ թէ ինչ նկատումներով կ'արդարանայ օտար պաշտօնեաներու ներկայութիւնը ձերբակալման եւ խուզարկութեան պահուն։ Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Պ. Ռոնքէթի պատասխանելով՝ ըսաւ թէ Կոց մարտ 17ին Նաբոլի ժամանած էր իր ընտանիքին հետ, թէ ներքին գործոց նախարարութեան հրամանով անոր բնակարանին մէջ խուզարկութիւն կատարուելէ ետքը Կոց ձերբակալուած էր, թէ այդ միջոցը ձեռք առնուած էր հանրային անդորրութեան տեսակէտով եւ թէ հանրային ապահովութեան օրէնքը կատարելապէս կ'արդարացնէ ձերբակալումը ու խուզարկութիւնը, որուն ռուսական դեր-հիւպատոսը միայն ներկայ գտնուած է։ Խորհրդականը յարեց թէ այդ ներկայութիւնը անհրաժեշտ էր՝ Կոցի ինքնութիւնը հաստատելու համար։ Դեր-հիւպատոսը չէ մասնակցած խուզարկութեանց, նաեւ գրաւուած թուղթերուն ալ բնաւ չէ սեւեռած։ Պ. Ռոնքէթի ըսաւ նաեւ թէ Կոցը արտաքսելու պատրաստութիւն կը տեսնուէր, երբ ռուս կառավարութիւնը պահանջեց է որ Կոց իրեն յանձնուի, եւ թէ դատական իշխանութիւնը որոշում մը պիտի տայ այդ մասին եւ պիտի կրնայ իր պարտքը կատարել։ Յետոյ խօսելով ներքին գործոց նախարար Պ. Ճիոլիթթի. յայտարարեց թէ գործը չափազանցուած է եւ թէ Կոց վտանգաւոր մարդ մըն է։ Իտալիոյ կառավարութեան պարտքն է հսկել օտարազգի վտանգաւոր անձերու վրայ։ Գալով գրաւուած թուղթերուն, ոչ ոք տեղեկութիւն ունի անոնցմէ, վասն զի ինք անձամբ պահած է։ Նախարարը յարեց թէ կառավարութիւնը յարգած է միջազգային դաշնադրութիւնները եւ իր պարտքը կատարած։ Եթէ ուրիշ կերպով գործէր, իր արարքը քննադատելի կ'ըլլար։ Պ. Ճիոլիթթի ըսաւ նաեւ թէ չի կարծեր որ գրաւուած թուղթերուն մէջ ապացոյց մը գտնուի Կոցի վերագրուած ոճրին համար։ Նախարարը յայտարարեց թէ բնաւ չէ փոխած իր ներքին քաղաքականութեան ուղղութիւնը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Յարաբերութիւնները Գերմանիոյ հետ. — Տիուէյ ծովակալը բացատրութիւն տալու հրաւիրուած:

Ուաշինկթըն, 28 մարտ. — Նախագահ Պ. Ռուզվէլթ իր ներկայութեան կոչելով Տիուէյ ծովակալը, բացատրութիւններ ուզեց Գերմանիոյ մասին այն աննպաստ խօսքերուն դէմ, որոնք ծովակալին կը վերագրուին, եւ որոնք հրատարակուեցան։ Ծովակալը պատասխանեց թէ այդ խօսքերը գրեթէ ճիշդ են, բայց չէր կարծեր որ պիտի հրատարակուին. նաեւ բնաւ միտքէն չէր անցուցած Գերմանիոյ մասին նախատինք մը ընել։ Կը կարծուի թէ այդ գործին առաջքը շուտով պիտի առնուի։ Կարելի է, սակայն, որ Ռուզվէլթ նախագահը Գերմանիոյ դեսպանատան հաղորդէ Տիուէյ ծովակալին տուած բացատրութիւնները։

ՍՊԱՆԻԱ

Դահլիճը. — Պ. Վիլլավէրտէի մէկ նամակը. — Սկզբունքները:

Մատրիտ, 28 մարտ. — Սպանիոյ ելմտական հրաժարեալ նախարար Պ. Վիլլավէրտէ նամակ մը ուղղելով Էբոքա լրագրին, կ'ուղղէ Պ. Սիլվէլայի վերագրուած յայտարարութիւններէն մէկը։ Պ. Վիլլավէրտէ կ'ըսէ թէ դահլիճին մէջ իր ներկայութեամբը բնաւ չէ յայտնուած որ վարչական վերակազմութեան իր գաղափարները չեն կրնար օգտակար ըլլալ։ Կը կարծէ թէ իր պաշտօնավարութիւնը անօգուտ չէ եղած։ Կը յարէ թէ իր ըմբռնած եղանակով տնտեսական ու յառաջդիմական վերակազմութիւնը ոչ միայն անհրաժեշտ է, այլ այն միայն կրնայ փրկել հանրային ինչքը որ ապագային անբաժան է նախարարական ամէն կուսակցութեանց ընթացքէն։ Պ. Վիլլավէրտէ կ'ուզէ երկրին համար պահպանել իր ունեցած տնտեսագիտական գաղափարները, որոնք հակառակ են ելմտացոյցի բացին եւ մայացածին ձեռնարկներու, երբ ատոնք չեն համեմատիր երկրին ունեցած միջոցներուն։

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ

Քանօ եւ Սոքոթօ. — Մորլէնտ գնդապետին արշաւանքը. — Յառաջխաղացութիւն. — Ընդդիմութիւն։

Զունկէրու, 28 մարտ. — Մորլէնտ գնդապետին զօրագունդը, որ փետրուար 16ին Սոքոթոյէն ճամբայ ելած էր, թեթեւ ընդդիմութեան մը միայն հանդիպեր է, կատարուած քանի մը ընդհարումներու մէջ Անգլիացիները կորուստ չեն ունեցած։ Զօրագունդը ջուրի նուազութենէ տառապանման նեղութիւն քաշեր է, անջրդի տեղերէ անցած ատեն։ Զօրագունդին մասնակցող բիկկները ամէնէն աւելի նեղուեր են գիշերուան ցուրտէն։ Կը սպասուի որ երբ Սոքոթօ քաղաքը գրաւուի, ինչ որ այս միջոցիս կատարուած իրողութիւն մը ըլլալու է, բնիկները պիտի չկրնան մեծ ընդդիմութիւն մը ընել։ Անդորրութիւնը կը տիրէ Քանոյի շուրջը, ուր նախկին ցեղապետին զինուորները անձնատուր են Սըր Ֆրէտէրիք Լուկարտի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պահպանողականները. — Երկրագործութիւնը ու վաճառականութիւնը. — Գումարման մը որոշումները. — Կաթոլիկներու պաշտպանութիւնը:

Պերլին, 28 մարտ. — Պահպանողական կուսակցութեան անդամները, քանի մը օր առաջ, ընդհանուր ժողով մը գումարեցին։ Լրագրի ներկայացուցիչները ընդունուած չըլլալով, տրուած որոշումները այսօր միայն յայտնի եղան։ Ահաւասիկ այդ որոշմանց գլխաւորները. — Ա. Ընդհ. ժողովը կը պահանջէ որ հիմակուան առեւտրական դաշնադրութիւնները կարելի եղածին չափ շուտով դադրած հռչակուին։ 2. — Գերմանիոյ առեւտրական յարաբերութիւնները վերանորոգուած պահուն ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի պայմանը չտրուի, եթէ այդ մասին կատարեալ փոխադարձութիւն չըլլայ։ 3. Միայն այն տեսակ առեւտրական դաշնադրութիւններ կնքուին՝ որոնք երկու կողմէն ալ ճարտարագործութեան բոլոր ճիւղերուն շահերը արդար կերպով նկատողութեան առնելով, բաւարար երաշխաւորութիւն մը ընծայեն, երկրագործութիւնը քաջալերելու համար։ 4. Առեւտրական սակարաններու եւ դրամական հրապարակներու պայմանագրած տուրքերը չփոխուին կամ չթեթեւցուին։

— Հանովէրի թերթ մը զրոյց մը կը յիշէ թէ Վատիկանի մէջ փափաք կայ Գերմանիոյ յանձնել կաթոլիկ շահերու պաշտպանութիւնը եւ թէ կարտինալ Տրբ. Քրուբ մեծ եռանդով կ'աշխատի այդ փափաքին իրականացմանը։ Այդ պարագան արդիւնքը կը համարուի Ֆրանսայի նախարարապետին քաղաքականութեան։

ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ ԶՕՐԱՎԱՐԸ

Մարմնոյն փոխադրութիւնը. — Գաղտնի կերպով ճամբայ հանուած. — Սէն-Լազար կայարանին մէջ։

Բարիզ, 29 մարտ. — Երէկ ամէն միջոց ձեռք առնուած էր, որպէսզի Մաքտօնալտ զօրավարին մարմինը կարելի եղածին չափ գաղտնի կերպով փոխադրուի։ Մարմինը դրուած էր անկլիքան եկեղեցիին մէջ։ Բրիտանական հիւպատոսարանը այդ մասին որ եւ է տեղեկութիւն չհաղորդեց։ Վախճանեալին ընտանիքը կ'ուզէր որ փոխադրութեան ժամը ոչ ոք իմանայ։ Զօրավարին տղան արդէն Բարիզ ժամանած էր՝ փոխադրութեան պատրաստութիւնները տեսնելու։ Եղբայրը, եղբօրորդին ալ Բարիզ եկած էին։ Յուղարկաւորութիւնը, ընտանիքին եւ Սկովտիացիներու փափաքին համաձայն, իր ծննդավայրին մէջ պիտի կատարուի։ Սկովտիոյ մէջ բազմաթիւ Ընկերութիւններ այդ միտքով որոշում մը տուած եւ հաղորդած էին զօրավարին ընտանիքին։ Անգլիոյ պատերազմական Նախարարութիւնն ալ աշխատած էր որ յուղարկաւորութիւնը Բարիզի մէջ կատարուի։ Մինչեւ իսկ քանի մը սպաներ հրաման ստացան Բարիզ գալ։ Բայց վերջապէս զօրավարին տղուն կամքը յարգուեցաւ։ Կայարանին մէջ մասնաւոր վակոն մը պատրաստուած էր։ Մարմինը առտուն ճամբայ հանուեցաւ, զօրավարին եղբօրը ու տղուն հետ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խարազանի պատիժ. — Արգելափակ եղած միլիոնատէր. — Աշխարհիս ամենամեծ դրամարկղը. — Մարդկային դիակի առուտուր:

Մ. Նահանգաց Տէլաուէր նահանգին Ուիլմինկթըն քաղաքի բանտին մէջ, այս օրերս հետաքրքրաշարժ հանդէս մը կատարուեր է, ամէն կողմէ եկած բազմաթիւ հետաքրքիրներու ներկայութեան։ Տասնըինը բանտարկեալներ պիտի խարազանուէին. այս պատիժը դատաւորին կողմէ աւելցուեր է բանտարկութեան վճռին վրայ։ Բանտարկեալները առաջնորդուեցան պատիժին վայրը, ձեռնակապ ու շղթայ անցուած անոնց ձեռքերուն եւ ոտքերուն։ Այն բակը ուր պիտի գործադրուէր պատիժը, շատ ցուրտ էր, բանտարկեալները, բարձրաւանդակի մը վրայ հանուած՝ իրարու քով կը սեղմուէին, քիչ մը տաքնալու համար։ Նախ խարազանուեցաւ սեւամորթ մը՝ որ քանի մը գողութիւններ ըրած էր. ներկաներուն մէջ մէկ քանին կը պոռային. «Ուժով զարկէք»։ Արդարեւ խարազանողը լաւ կատարեց իր պաշտօնը։ Հազիւ խարազանի քանի մը հարուածներ իջաւ, սեւամորթը սկսաւ պաղատիլ։ Բայց խարազանումը շարունակեց. բանտարկեալը քառասուն հարուած պէտք է ընդունէր։ Իւրաքանչիւր հարուածէ յետոյ «Աստուած իմ» կը գոչէր բանտարկեալը։ Խեղճին մարմինը արգահատելի վիճակի մը մէջ կը գտնուէր, այնպէս որ հանրութիւնը միջամտեց, խնդրելով որ խարազանի միւս հարուածները աւելի մեղմ ըլլան։ Ետքը եկաւ սպիտակամորթ մը՝ որ արծաթէ խաչ մը գողցած էր, ապա՝ վառեակ գողցող ծերուկ սեւամորթ մը խարազանուեցաւ։ Պէտք է յիշել նաեւ երիտասարդ սպիտակամորթ մը՝ որ խարազանի տասը հարուած ընդունեց, վաճառատան մը ցուցադրուած ապրանքներէն հինգ ձեռնոց գողցած ըլլալուն համար։ Այսպէս իրարու կը յաջորդէին բանտարկեալները, որոնք խարազանի իւրաքանչիւր հարուածին, ցաւի մռլտուքներ ու աղաղակներ կ'արձակէին։

— Պ. Մոզիս Ֆաուլըր անուն տասնըվեց տարեկան ամերիկացի երիտասարդ մը, որ վեց միլիոնի տէր ըլլալով՝ չափահասութեան տարիքը թեւակոխած ատեն անհետացած էր, Բարիզի Կլաշիէր յիմարանոցին մէջ արգելափակ գտնուեր է։ Չորս տարիէ ի վեր հոն կը գտնուի եղեր։ Պ. Մոզիս Ֆաուլըր թոռն է հանգուցեալ Պ. Մոզիս Ֆաուլըրի, որ Ինտիանա նահանգին ամէնէն հարուստ քաղաքացիներէն մէկն էր։ Իր հարստութիւնը ժառանգեցին իր երեք զաւակները, որոնցմէ երկուքը աղջիկ էին։ Այդ աղջիկներէն մէկը ամուսնացաւ Պ. Ֆրէտէրիք Չէյզի հետ։ Այդ ամուսնութենէն ծնած զաւակն է որ յիմարանոցի մը մէջ արգելափակ եղած է։ Տիկին Չէյզ մեռաւ, երբ իր զաւակը հինգ տարու էր։ Հայրը խնամակալ եղաւ իր զաւկին մօրմէն մնացած հարստութեան, մինչեւ որ չափահաս ըլլար ան։ Տղան պահ մը դպրոց յաճախելէ յետոյ՝ ղրկուեցաւ իր ամուսնացած մօրաքրոջ քով, որ Ջինչինաթիի մէջ կը բնակէր։ Չորս տարի առաջ, այս վերջինները հեռացան իրենց բնակավայրէն, առանց յայտնելու ուր երթալնին։ Բարիզ կ'երթային անոնք, ո՛ւր հասնելնուն պէս՝ յիմարանոցի մէջ արգելափակ ըրին Մոզիս Ֆաուլըրը։ Սակայն հայրը չէր գիտեր զաւկին ո՛ւր գտնուիլը, որով սկսաւ փնտռտուքներ կատարել տալ։ Գաղտնի պաշտօնեաներ հետազօտութիւններ ընելով՝ երեւան հանեցին թէ անիկա Բարիզի մէջ կը գտնուէր։ Մ. Նահանգաց Բարիզի հիւպատոսը պաշտօն ստացաւ իր կառավարութենէն՝ քննութիւն բանալ։ Ֆրանսական ոստիկանութիւնն ալ աջակցեցաւ, որով երիտասարդ միլիոնատէրին արգելափակ եղած տեղը երեւան հանուեցաւ։ Երկու բժիշկներ քննեցին Պ. Ֆաուլըրը եւ սա եզրակացութեան յանգեցան թէ մտային խանգարում ունէր ան. ուստի ուրիշ յիմարանոց մը փոխադրուեցաւ երիտասարդ միլիոնատէրը, լաւագոյն կերպով դարմանուելու համար։ Յիմարանոցի տնօրէնը յայտարարեր է թէ Պ. Ֆաուլըր մէկ տարի առաջ իր հաստատութեան մէջ դրուած էր Ճէյմս Պրաուն կեղծ անունով, թէեւ ինք բուն անունը գիտէր։ Տնօրէնը չընդունիր որ Պ. Ֆաուլըր արգելափակ եղած ըլլայ, քանի որ անիկա մերթ Պուլոնի անտառը կ'երթար պտըտելու, ու դեռ քանի մը օր առաջ Նուվօ-Սիրքի ներկայացման ներկայ գտնուած էր։ Յաճախ սրճարանի մը մէջ թէյ կը խմէր։ Այս արգելափակման պատճառը յայտնի չէ։

— Ֆիլատէլֆիայի պողպատէ սէնտիքն շինել տուեր է 80,000 լիպրա կշռող դրամարկղ մը, Քառասուն ձիեր գործարանէն դուրս հաներ են այդ դրամարկղը։ Ֆիլատէլֆիոյ մէջ փոխադրուած ամէնէն ծանր բեռն է եղեր անիկա։ Այդ հսկայ դրամարկղը, որ աշխարհիս ամէնէն մեծ դրամարկղն է, տեղափոխուած ատեն անցուդարձը դադրեր է փողոցներուն մէջ։

— Նիւ-Եորքի Մորկին պաշտօնեաները 50,000 ֆր.ի շահ մը ըրեր են, մարդկային դիակներ ծախելով։ Այս հանճարեղ պաշտօնեաները բժիշկներուն կը ղրկեն այն ամէն մարմինները՝ որոնց տէրը երեւան ելած չէ։ Գործը կատարելապէս կազմակերպուած է. պատասխան յատուկ աշխատանոցներ կան։ Մարդկային մարմիններու ամբողջութիւնը կամ ուզուած մասը կը ղրկուի Մ. Նահանգաց ամէն կողմերը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իլլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ կայս. անձնական Դիւանէն հաշուակալութեանց դիւանին տեսուչ Մուհիթտին էֆ.ի, առաջին արկղակալ Խալիլ էֆ.ի եւ արքունի կալուածներու երկրագործական մասնագէտ խորհրդական Թորգոմեան Գէորգ էֆ.ի։ Իլլայի երկրորդ աստիճան՝ Պրուսայի Թաղապետութեան նախագահ Էմին պէյի։

— Գնդապետութեան աստիճան տրուեցաւ զինուորական բարձրագոյն վարժարանին անասնաբուժական ճիւղին ծընընդաբերութեան ու դեղագործութեան ուսուցիչ Մինաս պէյի, որ նոյն ճիւղին դասախօսութեանց տնօրէն կարգուեցաւ։

— Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մարտինի գաւառին հաշուակալ Հիւսնի էֆ.ի եւ Սպարտայի Դրամ հանքածուխի մատակարարի փոխանորդ Քիրիլոս էֆ.ի ու Հայտար պէյի։

— Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Սեւ Լերան Բարիզի հիւպատոս Պ. Պրունէի կնոջը։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ռուսիոյ կառավարութիւնը առաջին կարգի Ստանիսլաս եւ Իտալիոյ կառավարութիւնն ալ առաջին կարգի Իտալական Թագ պատուանշանը տուաւ Երուսաղէմի կառավարիչ Քեազիմ պէյի։ Ռուսիոյ կառավարութիւնը երկրորդ կարգի Ս. Ստանիսլաս պատուանշան տուաւ Երուսաղէմի արտաքին յարաբերութեանց տեսուչ Պէչարէ էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն գործածութիւնը։

ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ վրայ երեւան ելած աւազակները, կ'ըսէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ, օսմ. զինուորներու կողմէ բուռն հալածանքի ենթարկուելով, բոլորովին նուաճուած են։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Ս. Էկզարքը, շրջաբերական մը ուղղելով Ռումէլիի նահանգները գտնուող պուլկար ժողովուրդին, ծանուցեր է որ հաւատարմութեան ճամբէն չշեղին։

— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ հետեւեալը կը գրէ. — «Ռուս լրագիրները գոհունակութիւն կը յայտնեն Տանէվի դահլիճին վերահաստատումին համար։ Նովոյէ Վրէմիա այդ առթիւ յօդուած մը հրատարակելով, նախ կը թուէ Տանէվի դահլիճին խաղաղասէր նպատակները. ապա կը յայտարարէ թէ անոր վերահաստատումը ապացոյց մըն է Պուլկարիոյ խաղաղասէր բաղձանքներուն եւ հաստատուն երաշխաւորութիւն մը խաղաղութեան ու անդորրութեան պահպանման։ Նովոյէ Վրէմիա կ'ըսէ նաեւ թէ, Ռումէլիի նահանգաց մէջ գործադրուող բարեկարգական միջոցներուն իբրեւ արդիւնք, այդ կողմերը կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։ Նովոսթի նոյն կերպով կը խօսի Տանէվի դահլիճին վերահաստատման առթիւ։

— Վիէննա Բոսթա կ'ըսէ թէ Բեդերսպուրկի պուլկարական գործակատար տոքթ. Ստանչով տեղեկութիւն տուեր է Պուլկարիոյ ձեռնհաս շրջանակներուն թէ ռուս կառավարութիւնը անվստահութեամբ պիտի տեսնէ նոր դահլիճի մը անուանումը, վասն զի նախկինը խաղաղասէր նպատակի մը ապացոյցը տուած է՝ խռովարարական ընկերութիւնները ու խումբերը հալածելով։

— Երեքշաբթի օրը Սօպրանիէին նիստերը վերսկսան։ Ունկնդիրներու սրահը լեցուած էր։ Բոլոր նախարարները ներկայ էին, բացի դատական նախարար Պ. Ռատէվէ։ Նախարարապետ Պ. Տանէվ կարդաց իշխանական հրամանագիրը, որով նորէն նախարարապետ անուանուած է։ Պ. Տանէվ հաղորդեց միւս նախարարներուն անունները։ Ետքը կարդաց ուրիշ հրամանագիր մը, որով Սօպրանիէին նստաշրջանը երկարած է մինչեւ մարտ 31 (Հ. Տ.)։ Սօպրանիէին մեծամասնութիւնը ընդունեց նստաշրջանին երկարաձգումը։ Պ. Տանէվ երբ հրամանագիրը կը կարդար, ընդդիմադիր երեսփոխաններէն մէկ քանին բողոքեցին՝ իրենց գրասեղաններուն զարնելով։ Ընթերցումը չէր լսուեր։ Վերջապէս ատենապետը պարտաւորուեցաւ նիստը փակել։

— Սոֆիայի ոստիկանութիւնը, երկուշաբթի իրիկուն, ձերբակալեց եօթը հոգի որոնք ապստամբներուն ընկերակցելու կ'երթային։ Ատոնք բանտարկուեցան Պուլկարիոյ ներսերը։

— Պատերազմական նոր նախարար Միխայիլ Սավով գնդապետը ծնած է 1857ին։ Սերպիոյ եւ Պուլկարիոյ պատերազմին ատեն ձախ թեւին հրամանատարն էր՝ Սլիվնիցայի ու Բիրոթի ճակատամարտներուն մէջ։ Ստամպուլովի դահլիճին մէջ, 1891էն 1894, պատերազմական նախարարի պաշտօն վարած է։

— Սոֆիայի ոստիկանութիւնը ծանոյց ամէն կողմ հսկողութեան տակ առնել Սոֆիայէն վտարուած անծանօթ անձերը ու մուրացկանները։

— Ֆիլիպէի ոստիկանութիւնը խստիւ կը հալածէ անգործ մարդերը։

— Սոֆիայի մէջ գումարուած գերագոյն ատեանը, որ Ռատոսլավովի նախկին դահլիճին անդամները դատեց, ամսոյս վերջերը պիտի արձակէ իր վճիռը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ գահաժառանգ իշխանը ու եղբայրը, վաղը, Նէօլիթա (Այտընի նահանգ) կը հասնին, ուր պիտի այցելեն հնագիտական պեղումները։ Անկէ իրենց զբօսանաւով ճամբայ պիտի ելլեն ուղղակի դէպ ի Կ. Պոլիս, ուր պիտի ժամանեն երկուշաբթի կէսօրէն երկու ժամ առաջ։ Օսմ. մասնաւոր պատուիրակութիւն մը եւ գերմանական դեսպանատան խորհրդական Պարոն ֆոն Վանկէնհայմ, որ դեսպանին հիւանդութեանը հետեւանքով գործակատարի պաշտօն կը կատարէ, Տարտանէլի մէջ պիտի ընդունին գերման իշխանները։ Օսմ. պատուիրակութիւնը՝ Իզզէտտին զբօսանաւով եւ Պարոն ֆոն Վանկէնհայմ ալ Լորէլէյ պահականաւով վաղը Տարտանէլ պիտի ուղեւորին։ Գերման իշխանները Տոլմա Պաղչէի պալատը ցամաք պիտի ելլեն եւ Վեհ. Սուլթանին հիւրերը պիտի ըլլան։ Երեք օր Կ. Պոլիս մնալէ ետքը, հինգշաբթի Աթէնք պիտի ուղեւորին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ամերիկեան լրագիրները կը ծանուցանեն թէ օսմ. կառավարութեան հաշւոյն Քրամբի զինագործարանին մէջ շինուող Մեճիտիէ յածանաւը մայիսին ծովը պիտի իջեցուի։ Նոյնպէս լրագիրները կ'ըսեն թէ նախագահ Պ. Ռուզվէլթի աղջիկը պիտի կատարէ ծովը իջեցնելու վերաբերեալ արարողութիւնները, ինչպէս ըրաւ Գերմանիոյ կայսեր Մեթեոր զբօսանաւին։ Նաւային սպայ Սապրի ու Ալի պէյերը, որոնք ծովային նախարարութեան կողմէ Ամերիկա ղրկուած են, պատրաստութիւններ կը տեսնեն՝ այդ արարողութիւնը հանդիսաւոր կերպով կատարելու համար։

ՊԱՐՈՆ ՄԱՐՇԱԼ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, արարողապետ Իպրահիմ պէյ, առջի օրը, Գերմանիոյ դեսպանատունը գնաց եւ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայնի որպիսութիւնը հարցուց։

ՐԷՈՒՖ ՓԱՇԱ, կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատարը, ապաքինած ըլլալով, երէկ կայս. Պալատ գնաց եւ իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Նաում, երէկ, Բ. Դուռը երթալով Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշայի յանձնեց Յունաստանի թագաւորին կողմէ տրուած Ս. Փրկչի պատուանշանը։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Պէրլինի մէջ վերջնականապէս կազմուեցաւ Պաղտատի երկաթուղիին շինութեան ու շահագործման Ընկերութիւնը։ Այդ Ընկերութիւնը հաստատուած է Տոյչէ Պանքի եւ Օսմ. Պանքային կողմէ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Զինուորական բարձրագոյն վարժարանին ազնուականներու դասարանէն Հասան Շանի պէյ, ծրագիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, հասոյթի նոր աղբիւր մը ցոյց տուած է։ Օսմ. Նաւահանգիստներու մտնող բոլոր նաւերը, առաջին անգամ մտնելով նաւահանգիստներուն մէջ քարանթինայի տուրքը կը վճարեն, իսկ անկէ վերջը որ եւ է տուրքի ենթակայ չեն։ Ուստի Հասան Շանի պէյ առաջարկած է որ նաւերը, քարանթինայի տուրքը վճարելէ ետքը, իրենց մտնելիք իւրաքանչիւր նաւահանգիստին մէջ, բաթանթները «վիզէ» ընել տալու առթիւ, քարանթինայի տուրքին տասնին մէկը կամ երկուքն ալ հատուցանեն, որով ելմտական գանձը տարեկան երեսուն միլիոն ղրշ.ի նոր հասոյթ մը պիտի ունենայ։ Այդ ծրագիրը ծովային նախարարութեան ղրկուեցաւ, քննուելու համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ քարափներու ընդարձակման գործը կատարելու համար յանձնառու ներկայացած է, 15,700 ոսկի առաջարկելով։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ Ընկերութիւն մը կայս. կառավարութենէն մենաշնորհ խնդրած է Պոհանա գետը (Տէրտրա) խորունկցնելու եւ նաւարկութիւն կատարելու համար։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան առաջարկուեցաւ որ օտար երկիրներ արտածուած թարմ ձուկերէն մաքս առնուի։

— Մալիւմաթ կ'ըսէ թէ կատարուած քննութեամբ մը հաստատուեր է որ ելմտական 1318 տարւոյն մէջ շատ մը ձուկեր առանց մաքսի անցեր են մաքսատուներէն։

ԹՈՓՍԱՏԻ նոր կառավարիչ Զիա պէյ, երկուշաբթի օրը, իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի Սամսոնի ճամբով։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնը գրեց նաւահանգիստի վերատեսչութեան որ մարտ 18էն սկսեալ Եգիպտոսէն Կ. Պոլիս եկող Խտիվիէի շոգենաւերը քարափին չմօտենալով բացը կենան, Եգիպտոսի մէջ ժանտախտ երեւան ելած ըլլալուն համար։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնադրութեան խառն յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Բ. Դրան մէջ։ Տասը յօդուածէ բաղկացած ծրագիրը, Նախարարաց Խորհուրդին կողմէ քննուելէ ետքը, արտաքին գործոց Նախարարութեան վերադարձուած էր։ Խառն յանձնաժողովին անդամները, երէկ, իրենց անուններուն սկզբնատառերը գրեցին նոյն ծրագրին վրայ՝ անոր վերջնական ընդունելութիւնը բարձրագոյն հաւանութեան յանձնելով։ Ծրագիրը, կայս. Իրատէով վաւերացուելէ ետքը, վերջնականապէս պիտի ստորագրուի եւ երկու կողմին միջեւ պիտի փոխանակուի։

ՔԱԼԱՈՒ ՖՈՆ ՀՕՖԷ ՓԱՇԱ, երէկ իրիկուն, արձակուրդով Գերմանիա ուղեւորեցաւ եւրոպական կառախումբով։

ԶԷՆՔ ԿՐԵԼՈՒ ԱՐԳԵԼՔԸ. — Սէլանիկի կուսակալութիւնը նկատելով որ քաղաքին մէջ, հիւպատոսարանի գաւասներէ զատ, ուրիշ որ եւ է անձ արտօնուած չէ զէնք կրել, եւ նկատելով որ հակառակ այդ արգելքին, վաճառատան ու դպրոցի պահապաններ եւայլն զէնք կը կրեն, հրամայեց ամէն կողմ յարգել օրէնքին այդ տրամադրութիւնը, նաեւ ծանոյց թէ այդ պահապանները միայն իրենց ծառայած տեղը եւ գիշերները իրաւունք ունին զէնք կրելու։

ՄԵԾ ՊԱՐԳԵՒԸ. — Կ'ըսուի թէ երկաթուղիի վերջին վիճակահանութեան մեծ պարգեւը՝ վեց հարիւր հազար ֆր. շահեր է Մեծ Կղզիի տուրքի քարտուղար Ճէմալ էֆէնտի։

ԹԱՐԱՊԻԱՅԻ յունական վարժարանները 70,000 ֆր. շահեցան Յունաստանի պանքային պարտաթուղթերուն վիճակահանութենէն։

ԲԱՆՃԻՐԻ ՊԷՅ, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէնի օգնականը, անուշի յատուկ արծաթէ մեծարժէք ափսէ մը նուիրեց Յունաց Պատրիարքարանին։

ՅՈՒՆԱՐԷՆ Վիզանթիս լրագիրը կանոնի տնօրաստ ըլլալով, Տպագրական Տեսչութիւնը ծանոյց արտօնատիրոջը թէ իր ընթացքը եթէ կրկնէ, խիստ պատիժներու պիտի ենթարկուի։

Պ. ՏԷԼԻԱՆԻՍ, Յունաստանի նախարարապետը, տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեր է թէ Յունաստանի արտաքին քաղաքականութեան հիմը կը կազմէ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ մերձեցում մը։

ԲԻԷՐ ԼՈԹԻ. — Բարիզի լրագիրները կ'ըսեն թէ Բիէր Լոթի մօտերս Կ. Պոլիս պիտի գայ։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Բիէր Լոթի սթասիոնէրին հրամանատար պիտի ըլլայ ֆրանսական դեսպանատան Վոթուր պահականաւին, որուն հիմակուան հրամանատարին պաշտօնավարութեան պայմանաժամը նոյն թուականին կ'աւարտի։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ յանձնաժողովին երէկուան նիստին ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Կասթօն Օպլանօ։

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԷՆ բերուած ալիւրներ, աւրուած ըլլալնուն համար, ծովը թափուեցան։

ԹՐԱՄՎԷՅԻ Ընկերութեան գոմիսէր կարգուեցաւ քաղաքապետութեան թարգմանութեանց դիւանին տեսուչ եւ Տէրքոսի Ջուրի Ընկերութեան գոմիսէր Թէվֆիք պէյ։

ԹԷՀՐԱՆԻ օսմ. դեսպանատան գործակատար կարգուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան մէքթուպճիի օգնակա-

Ապտուլպագը պէյ որ Թէհրան ժամանելուն պէս, դեսպան Շէմսէտտին պէյ դէպ ի Կ. Պոլիս ճամբայ պիտի ելլէ օդափոխութեան համար։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութիւնը որոշեց Սէլանիկի, Տրապիզոնի ու Պանտըրմայի մէջ ոչխարներու յատուկ մէյմէկ մաքրանոց հաստատել։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց Պատրիարքը Ս. Գերեզմանի ոսկի խաչը նուիրեց Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպան Պ. Կրիբասիսի։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Գերմանացի երկու գիտուններ Պ. Պոն եւ տօքթ. Վիտման արտօնուեցան ուղեւորութիւն մը կատարել Տիարպէքիրի, Մուսուլի, Պաղտատի, եւ Հալէպի նահանգները, այդ տեղերու հնութիւնները աչքէ անցնելու։

ՖԷՆԷՐԻ Պատրիարքարանին Սինոդը ու Քաղաքական Ժողովը այսօր գումարուելէ ետքը, նիստերը պիտի դադրին զատկական տօներուն առթիւ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգը հրահանգ տըրուեցաւ որ նոյն նահանգին մէջ պատրաստուած ու Ռուսիա արտածուած պուխտներէն ու երշիկներէն տուրք չառնուի եւ միայն քննուին։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատունը Բ. Դուռնէն արտօնութիւն խնդրեց Պարսից Շահին մօրը որ վերջերս մեռաւ, մարմինը Քէրպէլա փոխադրելու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը, առջի իրիկունը սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ դեսպանը եւ ուրիշներ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ մարտ 17ին քոլերայէ երկու դէպքեր ու երեք մահեր պատահեր են։

ՕՏԵՍԱՅԻ ծանօթ յոյն բարերար Պ. Մարասլի եկեղեցական չորս ձեռք զգեստներ նուիրեր է Օրթագիւղի Յունաց եկեղեցիին։

ՂԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.—Կարգ մը անձեր, կ'ըսէ Սէրվէթ, Նաւահանգիստի վերատեսչութեան դիմելով, յայտարարեցին թէ Ղարաքէօյի կամուրջը ժամը 1ին կը բացուի, որով եւրոպական կառախումբին հասնելիք ուղեւորները պարտաւորուած են մակոյկով երթալ, իրենց գոյքերուն փոխադրութեանը համար երկու անգամ բեռնակիրի ծախք վճարելով։ Այդ անձերը խնդրեցին որ կամուրջը ժամ մը առաջ կամ ժամ մը վերջը բացուի։ Նաւահանգիստի վերատեսչութիւնը պատասխանեց թէ խնդիրը իր ձեռնհասութենէն վեր է, բայց թէ կրնայ միջամտել ձեռնհաս պաշտօնատան մօտ, կարգադրութիւն մը ընելու մասին։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Սէրվէթ կ'իմանայ թէ Բերայի Մեծ Փողոցին վաճառատուններէն մէկը կարեւոր ու խարդախուած անանկութիւն մը պատրաստելու վրայ է։

ՄԱՀՄՈՒՏԻԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ. — Սէրվէթ կ'ըսէ թէ կղզիները երթեւեկող շոգենաւերու մասին տակաւին կարգադրութիւն մը չէ եղած։ 23 թիւ շոգենաւը որ երկու տարիէ ի վեր նորոգուած չէ, կամուրջէն մինչեւ Գարթալ երեք ժամէն կ'երթայ, որով Մեծ Կղզի գացող ուղեւորները երկուքուկէս ժամ ծովին վրայ կը մնան։ Շաճին շոգենաւն ալ որ իրիկուան ժամը 11ին կամուրջէն ճամբայ կ'ելլէ, ժամը 1ին Մեծ Կղզի կը հասնի։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամը 7½ին Պոլսոյ Ջէմպէրլի Թաշը, Օսմանիէ տպարանին դիմացը, հրդեհ ծագեցաւ Բ. Դրան Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Նիզամէտտին պէյի վարձքով բնակած քարուկիր տան միջին յարկէն եւ ամբողջ շէնքը այրեցաւ։ Եւ արքունական Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Հըֆզի պէյ, որ նոյն տունը հիւր էր, յանկարծակի գալով բոցերուն մէջ մնաց եւ սանդուխէն վար նետուեցաւ։ Հըֆզի պէյ ծանր վէրքեր ստացած ըլլալով Ոստիկանութեան Դրան հիւանդանոցը տարուեցաւ։ Կեանքը վտանգի մէջ է։ Նիզամէտտին պէյի երկու տարեկան մանչ տղան ալ հազիւ կարելի եղաւ ազատել։ Տան բոլոր կարասիները այրեցան։

ԱՐԿԱԾ ՄԸ.— Կայս. ապարատաններու տեսուչ Ֆաիգ փաշայի եղբօր՝ Իսմայիլ պէյի չորս տարեկան աղջիկը, երէկ, Ծիհանկիրի կողմը, տանը երկրորդ յարկէն դիպուածով վար ինկաւ եւ ակռաները ու աջ սրունքը կոտրեցան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նպաստից Յանձնաժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին Բարթող էֆ. Թէլեան, Սիմոն էֆ. Գայսէրլեան եւ Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան։ Յանձնաժողովը գլխաւորաբար զբաղեցաւ գաւառային Արհեստանոց-Որբանոցներու կազմակերպութեան խնդրով եւ խորհրդակցեցաւ նպաստի միջոցներու հայթայթման վրայ։

—Խառն Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ կարդացուեցաւ Դատական Նախարարութեան մէկ պաշտօնագիրը որուն նկատումը ամբողջական նիստի մը վերապահել հարկ դատեց Ժողովը։ Խառն Ժողովի յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ Զատկէն ետքը։ Տեսուչ Խորհուրդներն ալ իրենց նիստերը պիտի դադրեցնեն յառաջիկայ շաբաթէն՝ Զատկական տօնին պատճառաւ։

—Պատրիարքարանէն հեռագրուեցաւ Երուսաղէմ՝ Տ. Վահան վարդապետ Բէշիշեանի, որ Պաղտատի Պատր. Փոխանորդ կարգուած է, շուտով ուղեւորիլ իր նոր պաշտօնատեղին։ Նոյնիմաստ հեռագիր մըն ալ ուղղուեցաւ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին, խնդրելով որ փութացնէ յիշեալ վարդապետին մեկնումը։

—Ս. Պատրիարք Հօր անձնական քարտուղար Տ. Գնէլ Վ. Գալէմքէրեան եւ արձանագրութեան դիւանի տեսուչ Մըկրտիչ էֆ. Մէլիքսէթեան այսօր Սմբատեան Մանուկ էֆ.ի [illegible] բնակարանը կ'երթան յանձնելու համար Պատրիարքական օրհնութեան մեծադիր կոնդակը, զոր Ս. Պատրիարքը նուիրած է յիշեալ էֆ.ին Մայր եկեղեցիի եւ Գասըմփաշայի եկեղեցիները վերաշինելուն առթիւ։

—Էյուպի Ս. Եղիա եկեղեցիին տակաւին պարտքերը հատուցանելու համար, Տնտես. Խորհրդոյ որոշումով, հանգանակութեան համար շրջաբերական կոնդակ մը տրուեցաւ Տ. Տիրայր Ծ. Վ.ի եւ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին, որպէս զի բարեսէրներու դիմելով ջանան առկէ գոյացած արդիւնքովը յիշեալ եկեղեցիին պարտքը գոցել։

—Պալաթի Թաղ. Խորհուրդին մասնաւոր հրաւէրովը, երէկ Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց նոյն Թաղի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցիին Արեւագալի երգեցողութեանց։ Եկեղեցին լեցուած էր արդէն երկսեռ ուխտաւորներու խուռն բազմութեամբ։ Խորէնեան վարժարանի սաներն ու սանուհիները դասին երկու կողմը շարուած էին իրենց դաստիարակներով։ Գալֆաեան Որբանոցի մայր Քրիստինէ մայրապետ եւս իր հետ բերած էր իր որբուհիներէն 20ը՝ որոնք դասին ետեւը կեցած էին կարգաւ։ Ներկայ էին նաեւ Սալմաթօմրուքի վարժարանին բոլոր սանուհիք։ Տեղւոյն դպրաց դասը, վարժարանին երգեցիկ սաները եւ հիւր դպիրներու խումբ մը կանոնաւոր եւ գեղեցիկ կերպով երգեցին Արեւագալի շարականները, որոնցմէ ետք Ս. Պատրիարք Հայրը՝ բնաբան ունենալով Աւետարանի «Իսկ որդի մարդոյ եկեալ գտանիցէ՞ արդեօք հաւատս յերկրի» խօսքը, խորիմաստ քարոզ մը խօսեցաւ, բացատրելով թէ ինչ պարտի ըլլալ բուն Քրիստոնէին կեանքի կանոնը, եւ թէ Հաւատք, Յոյս, Սէր անբաժանելի երրորդութիւն մըն են, որոնք իրարու հետ միացեալ միայն կրնան հոգիի փրկութեան զօրաւոր խարիսխ մը ըլլալ բոլոր մահկանացուներուն։ Քարոզի պահուն, Յունաց Տ. Եոաքիմ Ս. Պատրիարքին կողմէ աւագ քարտուղար Տ. Նիկոդիմոս՝ ընկերակցութեամբ Տիմիթրիոս էֆ. Զոլաքիտէսի՝ եկեղեցի եկաւ եւ դասին մէջ կեցաւ մինչեւ արարողութեանց աւարտիլը։ Եկեղեցիէն ետքը, պահքի համեստ ճաշ մը տրուեցաւ եկեղեցիին յարակից սրահին մէջ։ Ապա, Ս. Պատրիարք Հայրը վարժարան այցելեց, շրջելով բոլոր դասարանները եւ հարցումներ ընելով երկսեռ ուսանողներուն, որոնք ուղերձներ եւ երգեր արտասանեցին այս առթիւ։ Մանկապարտէզին մէջ մանաւանդ, Ն. Սրբազնութիւն գոհունակ տպաւորութիւն մը ունեցաւ յիսունի մօտ սանիկներու յաջողութիւնէն որոնք սիրուն խաղեր կատարեցին եւ երգեր երգեցին։ Ս. Պատրիարք Հայրը, յատուկ շնորհակալութիւն յայտնելէ ետքը վարժարանին տեսուչ Գէորգ էֆ. Սիմքէշեանի եւ Թաղական Խորհրդոյ անդամներուն, ժամ 7ուկէսին մեկնեցաւ։ Ն. Սրբազնութիւնը Պալաթէն Ֆէնէրի Յունաց Պատրիարքարանը գնաց եւ այցելութիւն տուաւ Յունաց Տ. Եոաքիմ Պատրիարքին, եւ ապա ուղղակի Պատրիարքարան իջաւ։

ԵՐԱՄԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

Վանայ Երամեան վարժարանին եւ անոր Հիմնադիր-Տնօրէն Համարձում էֆ. Երամեանի 25ամեայ յոբելեանին կատարմանը համար կազմուած Գործադիր Մասնաժողովին կողմէ մեզ ղրկուած Յայտարարութիւնը հրատարակելով ստորեւ, պէտք չենք տեսներ բան մը աւելցնել մեր կողմէ, վասն զի դեռ նախորդ շաբթուն յաջորդաբար երկու Խմբագրականներով յայտնած ենք մեր համակրանքը այդ վաստակաւոր դաստիարակին եւ անոր կատարած կրթական գործին նկատմամբ։ Կը յուսանք որ Վանէն ղրկուած այս հրաւէրը գրգիռ մը պիտի ըլլայ՝ Նպաստելու այդ քսանըհինգամեակին արդիւնաւորմանը ու յաջողութեանը։

Խմբագիր Տէր,

Երամեան վարժարանի 25 ամեայ յոբելեանի գործադիր մասնաժողովս պատիւ ունի Ձեր բազմօգուտ Թերթին միջոցաւ ծանուցանելու որ, Ազգ. Պատկ. Կեդրոն եւ տեղւոյս Գաւառ. վարչութեան որոշմամբ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր յատուկ հրամանագրով եւ Նահանգիս բարեխնամ կուսակալ Վսեմ. Թահիր փաշայի բարեհաճ արտօնութեամբ, հանգանակութեան մը ձեռնարկուած է նոյն հաստատութեան հիմնադիր-տնօրէն Համարձում էֆ. Երամեանին դպրոցական յարմարաւոր եւ սեփական շէնք մը նուիրելու եւ քառորդ դարէ ի վեր իր վարած արդիւնաւոր կրթարանին ապագան ապահովելու նպատակաւ։ Հանգանակութիւնը սկսաւ նախ վարժարանին նախորդ աշակերտաց շրջանակին մէջ, ներկայ ամսոյս 9ի կիրակին, եւ առաջին արդիւնքը եղաւ 120 ոսկւոյ գումար մը, ինչ որ պերճախօս ապացոյց մըն է յիշեալ հաստատութեան մեր միջավայրին մէջ մատուցած անգնահատելի ծառայութեանց։ Հանգանակութիւնը պիտի շարունակուի տակաւին եւ պիտի տարածուի նաեւ քաղաքիս կրթասէր հասարակութեան ամէն շրջանակներու մէջ։

Արդ, ազնիւ Տէր, ներկայ յայտարարութեամբ կուգանք խնդրել հանրօգուտ Թերթիդ բարոյական աջակցութիւնը, զոր վայելած է միշտ Երամեան վարժարանը, եւ Պատ. ընթերցողաց նիւթական աջակցութիւնը, որով մասնաժողովս կարող պիտի ըլլայ արժանաւոր եւ պատուաբեր նուէր մը ընել արդիւնաշատ եւ բազմավաստակ յոբելեարին։

Դիւան Երամեան Յոբելեանի Գործ.
Մասնաժողովոյ Նախագահ
ՍԱՀԱԿ ԵՊՍԿ. ԲԱՂՐԻԽԱՆԵԱՆ
Ատենադպիր Ատենապետ
Ի. Ն. ՀԻՒՍԵԱՆ Ա. Ց. ԹԻՐՔԻՊԱՇԵԱՆ
Վան, 1903 փետր. 15

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի վաղուան թիւը սա ճոխ ու շահեկան բովանդակութիւնը ունի.

Հին Դեմքեր. Յովհ. Ջամուրճեան Տէրոյենց. Յ. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ։—Երկու գերեզմաններ (Նորավէպ) ՔՐԻՔԱՆԹԻՄ։—Գրական աշխարհէն (Թարգմանութեան մը առթիւ) ԱՂԵՔՍ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ։—Քննասէրներ (Բ. եւ վերջին մաս) ԴՐ. ՄԱԼԽԱՍ.—Կիրակի նուագահանդէսը ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ։—Պատկերներ գաւառի կեանքէն. ԳԵՂԱՄ։— Խմբագրական Նօթեր։— Ուսանողի մրցումը։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ անցեալ Յունուար ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։—Տէր Գրիգորիս Ս. Արքեպիսկոպոս 60, Տ. Յակոբ Աղոտ Ս. Եպիսկոպոս 95, Տ. Մկրտիչ Ս. Եպիսկոպոս Վեհապետեան 40, Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեան 20, Տ. Վահրիճ Վ. Շահյամեան 20, Տ. Կարապետ Ա. քհնյ. Սանտալճեան 40, Տէարք որդիք հանգուցեալ Սարգիս էֆ. Կիւլպէնկեանի՝ իրենց հօր մահուան տարեդարձի առթիւ ընդհ. պատսպարելոց տրուած հոգեհացին համար երեսուն օսմ. ոսկի (3240) Տէարք Սարգիս Մանուկեան որդիք իրենց հանգուցեալ հօր անուան տարեդարձին առթիւ ընդհ. պատսպարելոց տրուած հոգեհացին համար 1500, Ռուբէն էֆ. Մարկոսեան ի Բարիզ (300 ֆր.) 1420, Նշաստաճեան եղբարց վաճառատան գործաւորաց գանձանակէն 897.25, Տոքթ. Խնդիրեան էֆ. նոյ. դեկտ. եւ յուն. ամսական 648, Պէշիկթաշի Ս. Եկեղեցւոյ մէջ շրջագայած գանձանակի 1902 տարւոյ հասոյթն 552.25, Ռումէլիի երկաթուղւոյ վարչութենէն 540, Տէարք եղբարք Թոփալեան 540, Ս. Ծննդեան տօնի առթիւ Գատըգիւղի եկեղ. մէջ շրջագայած պնակէն 449.50, Տիկին Վերգին Ծեսու Շամտանճեան 432, Կարապետ էֆ. Բիրանեան ի Սեբաստիա 324, Ինճէկէօյի գաղթական բարեսէր հայ ժողովուրդէն 324, Տիկին Բրլանթի Ն. Սէֆէրեան 216, Դամէան եղբարք յՍտարազար՝ ձեռամբ Պասապեան եղբարց 216, Միհրան էֆ. Կեսարեան եւ եղբարք 216, Յարութիւն էֆ. Գոսթիկեան 216, Նիկոմիդիոյ հայ Աւետարանական ժողովուրդէն 216, Խաչիկ էֆ. Գուլաեան ի Լիւլէ Պուրկազ, ձեռամբ Ստեփան էֆ. Աստարճեանի 216, Յարութիւն էֆ. Քէօլէեան ոսկերիչ, խնդրոյ մը կարգադրութեան առթիւ 216, Միհրան էֆ. Թէքէեան ի Մարսէյլ 190, Յարութիւն էֆ. Էժտահարեանի առտնին գանձանակէն 182.25, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ Պէշիկթաշի եկեղ. մէջ շրջագայած պնակէն 164, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ Մայր եկեղ. մէջ շրջագայած պնակէն 120, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ Ագրիանուպոլսոյ եկեղ. մէջ շրջագայած պնակէն 120, Ռօպէրթ Գոլէժի պաշտօնեայք 115, Բարեպաշտուհի Տիկին մը նուէր պատարագի, ձեռամբ Յ. Գորեան էֆ.ի 110, Մանուկ էֆ. Վեհունեան Եվէրէկցի 110, Տիկին Հէրիքա Հ. Սեֆէրեան, Յովսէփ էֆ. Թօլաեան, Գէորգ էֆ. Ասլան, Բարեսէր ոմն, Միհրան էֆ. Շամտանճեան, Գրիգոր էֆ. Թագւորեան ի Նիկոմիդիա, ձեռամբ Մինաս էֆ. Միքայէլեանի, Տիկին Սրբուհի Կ. Եսէֆեան մատաղացին վասն հոգւոյ իր ամուսնոյն Կ. Եսէֆեանի, Երկու ազգայնոց մէջ ծագած խնդրոյ մը կարգադրութեան առթիւ՝ ձեռամբ Օննիկ էֆ. Ասլանեանի 108ական, Բենիամին էֆ. Շէքերճեան, Օննիկ էֆ. Վարժապետեան, Մինաս էֆ. Զալըգեան յՍտարազար, Յարութիւն էֆ. Սամանճեան՝ իր հանգուցեալ մօր հոգւոյն 100ական, Կարապետ էֆ. Բ. Կէօզիւմեանի առտնին գանձանակէն 99.25, Կարապետ էֆ. Բ. Կէօզիւմեան, Պետրոս էֆ. Մոմճեան, Թումիկ էֆ. Կեսարեան 95ական, Օննիկ էֆ. Ասլանեան, Բարեսէր ոմն 60ական, Յարութիւն էֆ. Խարբութլեան 56, Տքթ. Միհրան էֆ. Զարդարեան, Աստուածատուր էֆ. Հարենց, Ղազարոս էֆ. Ճէնազեան, Միհրան էֆ. Անտոնեան, Նահիպ էֆ. Ճէզվէճեան, Մկրտիչ էֆ. Սէրվեան, Գէորգ էֆ. Բիրանեան եւ որդիք, Տքթ. Մկրտիչ էֆ. Արզումանեան, Յովհաննէս էֆ. Պօյաճեան, Գրիգոր խան Շամտանճեան 54ական, Ղազարոս էֆ. Զրպլագեան 47.50, Գալուստ էֆ. Աթլեանի առտնին գանձանակէն 42, Եղիա էֆ. Բ. Կիւմիւշճեան, Տքն. Կ. Պ. Տէյիրմէնճեան, Տոքթ. Գաբրիէլ պէյ Թաշճեան, Յովհաննէս էֆ. Բէլէկօֆ, Մագսուտ էֆ. Շահպազ, Յակոբ էֆ. էֆ. Գօըրեան, Տոքթ. Նիկողոս էֆ. Եսմէրեան, Տիկին Ազնիւ Պ. Աստարճեան 40ական. Մահտեսի Կարապետ էֆ. Գարա-Ասլանեան ի Մէրտէկէօզ 55, Բարեսէր ոմն ի Պաղտատ՝ ձեռամբ Յակոբ էֆ. Մաթթէոսեանի 36, Եղիա էֆ. Խօչեան 30, Կարապետ էֆ. Ճամուզեան, Ղազարոս էֆ. Գալայճեան, Գէորգ էֆ. Թորգոմեան, Օրիորդ Սիրանոյշ Ա. Եզգաւանեան ի Բիրամա, Մարուքէ էֆ. Ֆրէնկեան, Գաբրիէլ էֆ. Սէրվիչէն 27ական, Արմենակ էֆ. Շալճեան, Տոքթ. Նազար էֆ. Իբէքեան, Դանիէլ էֆ. Փափազեան, Նշան էֆ. Տիւզէնճեան, Միհրան էֆ. Մէրամէթճեան, Յարութիւն էֆ. Քուտաղճեան, Միհրան էֆ. Կէվրէկեան 20ական ղրուշ։ Գումար՝ 16,962 ղրշ.։ (Շար.)

* *

Ի յիշատակ հանգուցեալ Տիկին Սաթենիկ Մ. Մըսըրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր եւ Տիկին Գէորգ Ֆիքրի էֆ. Ա. Աճէմեան ի Պրուսա։ (Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՔՈԲԼԵՆՑ, 2 ապրիլ. — Գերմանիոյ կայսրը հոս ժամանեց Հոհենձոլըրն զբօսանաւով, եւ քաղաքին ու նաւահանգիստին մէջ խառնուած մարտանաւերէն արձակուած թնդանօթներով ողջունուեցաւ։ Վիլհէլմ Բ. ընդունուեցաւ Տանիմարքայի Թագաւորին եւ իշխաններուն կողմէ։ Յետոյ երկու վեհապետները զորս ժողովրդեան ահագին բազմութիւն մը մեծ համակրութեամբ կ'ողջունէր, Ամալիէնպորկի դղեակը գացին միասին։ Տանիմարքայի Թագաւորը դանիական նաւատորմին ծովակալի տիտղոսը տուաւ Վիլհէլմ կայսեր, որ փոխադարձաբար գերմանական ուհլան զօրագունդին հրամանատարի ուսնոցները յանձնեց Տանիմարքայի Թագաւորին, վասն զի Բրիթանիոյ Թագաւորը նոյն զօրագունդին հրամանատարն է։ Հացկերոյթին ատեն Տանիմարքայի Թագաւորը բաժակ պարպեց Վիլհէլմ կայսեր կենացը, ըսելով որ այդ այցելութիւնը նոր ապացոյց մըն է անոր բարեկամական զգացումներուն, եւ մտերմական յարաբերութիւններուն տիրող երկու գերդաստաններուն ու ժողովրդեան, որոնք ազգակցութեամբ կապուած են իրարու։ Վիլհէլմ կայսրը պատասխանելով շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած ընդունելութեանց եւ տրուած դանիական ծովակալի տիտղոսին համար. նաեւ իբրեւ գերման ազգական ջերմ մաղթանքներ ըրաւ Տանիմարքայի Թագաւորին համար որ ամուսին ու հայր իշխանի տիպար մըն է։

ԿԼԱՅՆԻՑ.—«Ռէյն Լուիզ» վառօդարանին մեքենատունին մէջ դիպուածով պայթում մը տեղի ունեցաւ, 340 մ[illegible] խորութենէ մը։ Մինչեւ հիմա երեք մեռեալներ եւ հինգ վիրաւորներ կան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Թագաւորը Թէժօ ժամանեց. ամրոցները թնդանօթներ կ'արձակէին։

—Ռուիթէր կ'իմանայ թէ Էտուարտ Թագաւորը Ճիպրալթարէն Մալթա պիտի երթայ, առանց Մարսիլիա այցելելու։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 2 ապրիլ.—Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց համայնքներու մէջ դպրոցներ կառուցանելու ծրագիրը, յաջորդելու համար միաբանական վարժարաններուն որոնք պիտի փակուին, արտօնուած չըլլալնուն համար։

ՀՌՈՄ.—Պատմական միջազգային համաժողովը բացուեցաւ Իտալիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին ներկայութեանը։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կայս. Ուքազ մը ջնջեց գիւղացիներուն հաւաքական պատասխանատուութիւնը՝ տուրքերու վճարման մասին։

—Զրոյց կայ թէ Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին Իտալիա պիտի չայցելեն։

ԲՐԱԿԱ.—Երիտասարդ Չեխերը որոշեցին հանրային կարծիքին դիմել, վճարանութիւնները խափանելէ ետ կենալու իրենց ծրագրին համար։

ԳԱՀԻՐԷ.—Վերին ու Ստորին Եգիպտոսի մէջ այտուցաւոր ժանտախտը վերստին երեւան ելաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ելմտացոյցին մէջ քսանըհինգ միլիոն անգլիական ոսկիի բաց կայ։

ԲԱՐԻԶ.— Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց մէջ Գերմանիոյ դէմ ցոյց տրուած հակակրութիւնը մեղմանալ սկսած է։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսրը ծանոյց Սեւ Լերան իշխանին թէ իբրեւ նուէր կը ղրկէ արագահարուած քառասունըութ թնդանօթներ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ

Տէյլի Էքսբրէս օրաթերթը կ'իմանայ թէ Անգլիոյ Թագաւորին Լիզպոնի ուղեւորիլը քաղաքական նպատակով մ'է Տէլակուայի Անգլիոյ տալու խնդրոյն համար։ Կը յուսացուի թէ Էտուարտ Է. Թագաւորին որ շատ ժողովրդականութիւն կը վայելէ Բորթուկալի մէջ, այդ այցելութեան արդիւնքը պիտի ըլլայ վերջ տալ Տէլակուայի վաճառման դէմ Բորթուկալի մէջ տիրող կանխակալ կարծիքներուն։

—Լիզպոնայէն կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ Բորթուկալի կառավարութիւնը 1,200,000 ֆր.ի փոխառութիւն մը կնքեր է Էտուարտ Թագաւորին ընդունելութեան ծախքերուն համար։

—Անգլիոյ Թագաւորին եւ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին միջեւ կատարուելիք տեսակցութեան համար կ'ըսուի թէ տակաւին որոշուած չէ, բայց կարելի կը նկատուի։

ՌՈՒՍԻԱ

Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին ապրիլ 9ին Մոսկուա պիտի ուղեւորին, ուր տասնըհինգ օր պիտի մնան, զատկական տօներն ալ հոն անցնելով։ Ներքին գործոց նախարար Պ. Բլէվէ ալ պիտի հետեւի կայսեր։ Կ'ըսուի թէ Նիքոլա Բ. գիւղացիներու պատգամաւորութիւն մը պիտի ընդունի, որուն համառօտակի պիտի յայտնէ իր [illegible] հրամանագրութիւնները գիւղային բա[illegible] մասին որոնք կը պատրաստուին։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Պուքրէշի Ծոքէյ Քլիւպին մէջ բուռն միջադէպ մը տեղի ունեցաւ, որ մեծ յուզում յառաջ բերաւ Ռումանիոյ մէջ։ Պատերազմական նախկին նախարար Լահովարի զօրավարը, ընտանեկան պատճառներու համար, վէճ մը ունեցաւ իր աներորդին՝ ծերակուտական Պոլաչէաքի հետ Ծոքէյ Քլիւպի մէջ։ Վէճը սաստկանալով Լահովարի զօրավարը ծերակուտականին երեսէն վարեց, զգետնեց եւ սկսաւ ծեծել. Ներկաները օգնութեան փութալով աներորդին ազատեցին։ Երկուքին միջեւ մենամարտ մը պիտի կատարուի։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ինչպէս յայտնի է, Մ. Նահանգաց Ծերակոյտը, նստաշրջանին փակման պահուն, առկախ թողուց առեւտրական դաշնագրութիւնները, բացի Քուպայի հետ կնքուածէն որ կարգ մը փոփոխութիւններով միայն վաւերացաւ։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը կը տեսնէ թէ ծերակուտականները հակառակ են առեւտրական այն դաշնագրութեանց որոնք երկու կողմէն փոխադարձ իրաւունքներ կը սահմանեն։ Հետեւաբար պիտի չպնդէ որ այդ սկզբունքը ընդունուի։ Առկախ մնացած դաշնագրութիւնները որոնց մէջ կայ Ֆրանսայինը, նորէն Ծերակոյտին պիտի ներկայացուին դեկտեմբերին։ Նախագահը պիտի ընդհատէ նոր դաշնագրութեանց բանակցութիւնը։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՍԱԿԱՐԸ [illegible] ԻՆԿԱՒ

Օսմ. Քոնսոլիտէն որ այս առտու 31 ղշ. 24 փարա գործառնութեամբ սկսաւ, լրագիրս տպուած միջոցին 31 ղշ. 7 փարա է եւ Երկաթուղին 119 ֆրանք։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 20 Մարտ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	31	23 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	31	37
Ամէնէն վար գին	»	31	23 ½
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	ֆր.	120	75
Ամէնէն բարձր գին	»	121	75
Ամէնէն վար գին	»	120	62
ԲԱՑՈՒՄ 21 Մարտ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	31	24
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	121	—
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Տոս. Օթմ. Շամ է Հալէպ		0	13
Յամ. Ապահ. Ընկ.		4	30
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	30
» ժուիսանս		1	80
» պարտաթուղթ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		498	—
Թրանսվալ		145	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		268	—
Լա վրիոմ		87	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	32
« պարտաթուղթ «		527	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 ¾
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիոլ	»	90	10
Քըլէց	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	9	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Ապրիլ			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		90	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		59	25
» » » Գ. բաց.		28	87
» » » Գ. գոց.		28	63
Օսմանեան Պանքա		13	87
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	—
» Մոնոբոլ		44	50
Պուլկարական 1888		92	75
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		107	50
Տօմէնիալ		105	—
Թրանսվալ		5	68
Այտին երկաթուղի		13	75
Փոխանակագիր		25	38 ¾
ԲԱՐԻԶ, 2 Ապրիլ			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	60
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	29	17
) գոց.	»	29	12
» » » Բ.	»	60	30
» » » Գ.	»	31	45
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	596	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	125	50
Օսմ. մաքսատուն	»	477	—
Օսմ Ռէժի	»	367	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	499	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1081	—
Իտալական Ռանթ	»	102	57
Սպանիական արտաքին	»	88	10
Թրանսվալ	»	146	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Դրամագիծ	»	—	—

ԱՆԳԻՐԸ

Թէ ինչո՛ւ վանականները Սեւաթող կ'ըլլան լուրկ ըլլալով եւ Մեծ-Պահքին հիներուն կոկորիճը եւ նորերուն խարախանճալոզը զարդ կ'ըլլան տուներու մէջ։ —Գրուած է հրատարակուած Անգիր Դըպրութեան Բ. հատորին Ե. տետրին մէջ։ Դիմել առ Վահան վրդ. Պարտիզակցի կամ Պաղտատլեան Գրատուն։

12.

ԱԶԴ

Կարեւոր Թաղի մը մէջ հաստատուած մասնաւոր վարժարանի մը տէրը, արտօնագիրը պաշտօնապէս փոխանցելով հանդերձ, դպրոցական կարասիները եւ դաշնակ մը ծախելու տրամադիր է։ Վարժարանի մը տէր ըլլալ փափաքողներուն համար լաւագոյն առիթ մըն է ասիկա։

Դիմել Խմբագրութեանս մինչեւ 15 օր։

18 մարտ 1903 2—5

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(ճիշդ Զապուլեճեանց դիմաց)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ժամերը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիշլի ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլլի, Ուշաք, Փորթ-Սայիտ, Սէլանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտինոներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 1½ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիօնով եւ ազատ տէբոզիթով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ ամբողջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բոնսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՒԻՆԻՕՆ Ապահովագրական Ընկերութեան Տնօրէնութիւնը 1/14 մարտէն սկսեալ իր գրասենեակները փոխադրած է, Պոլիս, Սուլթան Համամ, Նորաշէն Քաթըրճըի օղլու բասաժը։ 17—20

ԲԱԹ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԸԼԱՆԿՐԸՆԻԷ

PATE DE NAFÈ
DEL NGRENIER

Շատ ախորժելի շաքարահատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց։ Բարիզի Ֆաքիւլթէին ու հիւանդանոցներուն 40է աւելի բժիշկներուն կողմէ հաւանուած է իբր շատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱԶԻ, ՑՕԴԱՑԱՒԻ ու ՊՐՕՆՇԻԹԻ։

Տըլանկրընիէ մարքան պահանջել։

Կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։

29—30

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան եւ մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ դարշանքով կը խմեն եւ կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական կաճառէն տօքթէօր ԲՈՒՐԹՈՒԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի եւ աննուխի, եղեւնի ու մանիշակի հոտ կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ եւ փորձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի իջուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տկարութեան եւ մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահճէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մեհլիքի Լինօս եւ Պօնտիցիանոսի դեղի մթերանոցները եւ ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 47—52

ԳԱՐԱՃԻԿԷՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստում այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ՝ անկողնին մէջ հանգիստ ընել։ շարունակ վերմակը կը ճանկռտէ, տաք, պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկաի պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժեն հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ՝ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէհլիքի Լինօս և Պօնտիցիանոս դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

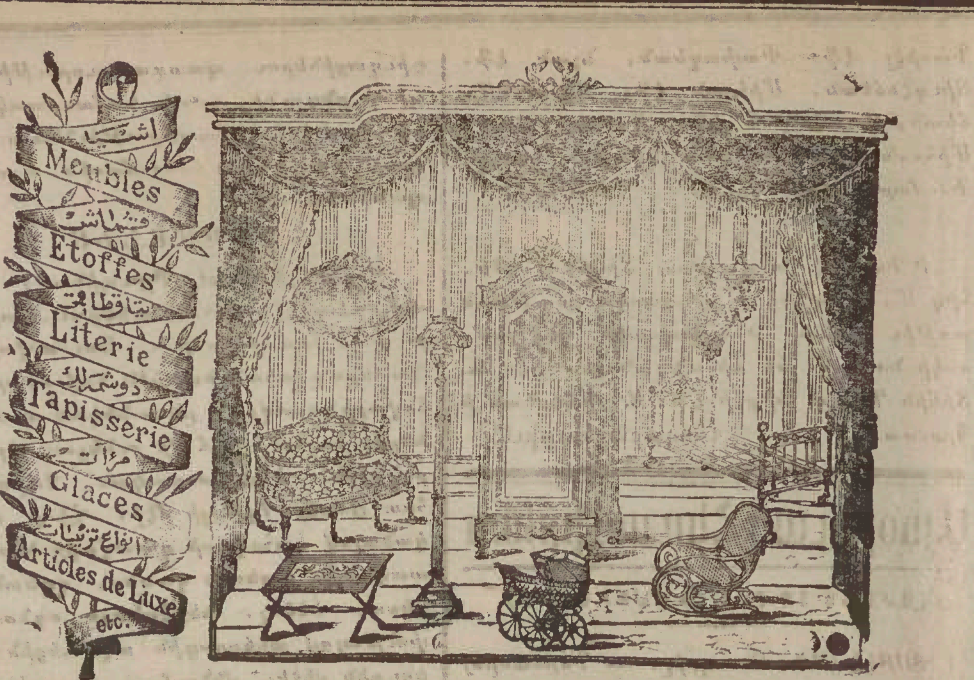

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
Բէրա, Գապրիստան փողոց, քաղաքապետութեան շէնքին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ Միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառուած)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պալատներու, գրասենեակներու, եայլն։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 42—52

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորութեան [illegible] գումարը՝ Փր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Փր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Փր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ապահովագրական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն [illegible] անվիճելի է, [illegible] ճամբորդութեան, [illegible] և պատերազմի [illegible] և մինչեւ իսկ [illegible]։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ [illegible] ապահովագրին հաշուին առնելու [illegible] խառնութեանց գումարները [illegible] նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ [illegible] վճարման համար [illegible] [illegible] մինչեւ 5 տարի [illegible] [illegible] ապահովագիրները 5 էն 100 [illegible] դերձ վճարելով. մէկ [illegible] յետոյ [illegible] չէ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, [illegible] որ [illegible] մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ [illegible] հաշուի առնելու [illegible] ապահովագրեալներու։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 էն 100 [illegible] պայմաններ ալ ունի, որ աշխարհի մէջ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի [illegible]։ Աւելի մանրամասնութեանց համար [illegible]։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՌՈՒ. ՀՈՒԻՔՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Գանձապետ
Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հաւիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վեթ[illegible] խան
Ղալաթիա

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողական մը եթէ պէտք ունիս կը փափաքիս առանց նեղութեան խմել [illegible] ազդեցութեամբ, Բուդեպեշտի նման զզուեցուցիչ ջուրերէն [illegible], [illegible] գնել։

VILLACABRAS

[illegible] մաքրողականն, որ [illegible] ազդիւրներէն Թասդէօնեան դրութեամբ գտնուած յատուկ ջուր մըն է [illegible] կը խմուի։ Ազդեցութիւն [illegible]։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ [illegible] ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ [illegible] կը պատճառէ։ Առտուն [illegible] ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ [illegible] երկու [illegible] խմել, բաւական է [illegible]։ [illegible], [illegible] [illegible] ունեցողներ [illegible] [illegible], եթէ ամէն առտու թէյի կամ [illegible] գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն [illegible] [illegible] և [illegible] հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու [illegible] մէջ։ 801

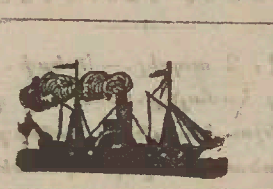

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ռումէնեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.րն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Պաստոնիան	8000	Ալգաշիրն	250
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3750	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լէսպօն	8
Ֆապիան	3500		

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել,
առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆԴԻՆ
Ղալաթիա, [illegible]

600

VIN DE BUGEAUD

TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ
ԿԱԶՄՈՒՐԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՈՅՈՎ

Կոտրիչ դեղերու լաւագոյնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը գրգռէ ախորժակը, կը կազդուրէ ստամոքսային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie
5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՆԻ [illegible], [illegible]
[illegible]

Գործակալ Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մեծ շէնքը [illegible] փողոց Օսմ. Նաւակատան դէմը։

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաւօխ
Մարբուճճըլար, Զարշըլը խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։

194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՐՍ. ՊԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բէրա
(1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա
(1. Սինկէր խան Թիւնէլի եւեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

Պոլիս
(1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

Սկիւտար Զարշը պօյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բէրա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզեանի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ցիքիօ	1735
Արիոսգօ	2271	Ֆիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Ֆօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէբօ	1200
Գորոտինօ	1264	Ֆուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Ֆրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գիւնօ	841	Ֆինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյզօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրինօ	487
Գալիբսօ	1837	Էրագօ	1841	Ժլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիպէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանտօ	2272	Րիմինատօ	1363	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվէրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօքատօ	4235	Կիզանօ	1243	Լօրէնգօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թօքիօ շոգենաւը, նաւապետ Ծ[illegible], ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Միքատօ շոգենաւը, նաւապետ Ուօրա, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Ալիքօ շոգենաւը, նաւապետ Պինկամ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուի ապրիլ 2ին։

Էպրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ ընդհանուր վաճառքով պիտի մեկնի Հուլէն ամսոյս 25ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՐԻՔՕՑ
Թիւ 23—24 Թիւչիւք Մէյէմ խան, Ղալաթիա 277

COMP

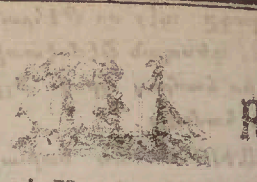

RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԻՈՅ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] երթեւեկութիւններ

Գշ. 18/31 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գշ. 19/1 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Գշ. 19/1 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Դշ. 20/2 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում ժամը 5ին միջօրէէն առաջ
Ե. 2/2 Սեւաստոպոլ ժամը 5ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 21/3 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Շբ. 22/4 Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Սիրա, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

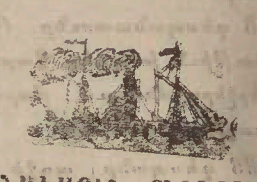

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ [illegible]
Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՕՏԵՍՍԱՅԻ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Ապրիլ 7ին Սեւաստոփոլ, [illegible]
» 13ին Մինկրիքի, Սեւ ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ապրիլ 8ին Սեւաստոփոլ, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրօսիյսք
» 14ին Մինկրիքի, [illegible]

Ճամբորդներու [illegible] Առաջին կարգի 245 Ֆրանք, Բ. կարգի 175 Ֆրանք. [illegible]
[illegible] 516 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամէն ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէռնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4641
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2946
Ուլթօնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիպիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2558
Սէրվիա	7392	[illegible]	2181
Աւրանիա	7269	[illegible]	161

Սարակոսա շոգենաւը, նաւապետ Ուիլէմս, ապրիլ 11ին Լիվրբուլէն հոս պիտի ժամանէ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ՃՕԼԻ & ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէճիլէր խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա [illegible] փողոց։ 255

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Փօրթոյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Բամսէյ	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպէր	3000	Օսայրիս	2250
Քէմնօրուս	3000	Բէբա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Ծամսին	3000	Կասբին	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ & ԸՆԿ.
194 31. [illegible]

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՄՈՒՖԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի (6)

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՕՐԺԻԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

Եւ որովհետեւ Վինէօրի կը ցնցէր ուսերը, սեղանաւորին քեռորդին աւելցուց.

—Սիրելիս, պիտի տեսնես թէ պիտի յաջողիմ ի գլուխ հանել։ Այս գոհարը չի նմանիր այն գոհարեղէններուն, որոնք կը ծախուին Բալէ Ռուայալի կամ Բէ փողոցին վաճառատուներուն մէջ. շատ կը տարակուսիմ թէ անիկա Ֆրանսայի մէջ շինուած ըլլայ։ Գող կինը օտարական մը ըլլալու է. շատ հաւանական է որ հարուստ եղած ըլլայ. չպիտի զարմանամ, եթէ իմանամ որ անիկա դասուած ըլլայ այն ընկերութեանց մէջ, ուր ես մուտ կը գործեմ։ Գիտես թէ ես ամէն տեղ կը մտնեմ կ'ելլեմ։ Մնաց որ ճախլիկ է, ինչ որ սովորական բան մը չէ։ Այս ամէն նշանները եթէ երբեք բաւական չըլլան գաղտնիքը երեւան հանելու, ես ապուշ մը պիտի նկատեմ ինքզինքս։

—Ըսել է միտքդ դրեր ես այդ կինը փնտռելու նուիրել ժամանակդ։

—Ասկէ աւելի լաւ բան մը չունիմ ընելիք, մինչեւ հիմա անմտութիւններ գործած ըլլալով միայն։ Մօրեղբայրս կը յանդիմանէ զիս թէ բանի մը օգտակար չեմ ըլլար։ Կ'ուզեմ հակառակը ապացուցանել, որովհետեւ յաջողելու պարագային՝ ամբողջ պատմութիւնը պիտի ընեմ իրեն։ Մնաց որ վարած կեանքս սկսած է ձանձրոյթ պատճառել ինծի. կարծեմ թէ դրամագլուխս ալ բաւական խոռած եմ։ Փոխանակ սրարշաւ վազքս շարունակելու ճամբուն վրայ, օգտակարապէս, խնայողաբար եւ հաճոյալի կերպով պիտի գործածեմ ժամանակս։

—Հաճոյալի՛, հաճոյալի՛ մի, մռլտաց Վինէօրի. ատիկա ճաշակէ կախում ունի։ Ինչ հաճոյք կրնաս զգալ, լրբուհի մը հետապնդելով։

—Մեծ հաճոյք, սիրելի բարեկամս։ Միշտ սիրած եմ նկարահանուկները, թուաբանական խնդիրները, առեղծուածները։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայ ըլլալու բնածին ձիրքով ծնած եմ։ Մնողքս հակառակ գործեր են իմ կոչմանս. բայց քանի որ առիթ մը կը գտնեմ իմ բնական չաւղիս մէջ մտնելու, չեմ փախցներ զայն։

—Քու պատճառաբանութիւններդ ողջմտութենէ զուրկ են։ Չեմ կրնար քեզ արգիլել որ այլանդակ ձեռնարկի մը մէջ չնետուիս, բայց կ'ենթադրեմ թէ իմ աջակցութեանս վրայ յոյս չես դներ։

—Ո՛չ, քու լռութեանդ պէտք ունիմ։

—Եթէ նորէ՛ն փորձեն դրամարկղը խորտակել։

—Օ՛հ, գողուհին այդքան շուտ չպիտի վերսկսի իր չահատակութիւնը։ Նոյն իսկ կը կարծեմ թէ իր ձեռքին կորուստը տոյանէտ զզուեցուցած ըլլայ զինքը՝ նմանօրինակ չահատակութիւններ ընելէ։ Մնաց որ դուն ալ զգուշութիւններ ձեռք պիտի առնես։ Նախ խորհուրդ կու տամ փոխելու բառը։

—Ինչ որ անմիջապէս պիտի ընեմ, ըսաւ Վինէօրի, գրպանէն բանալի մը հանելով։

Գիրերը տակաւին իրենց տեղն էին։ Երիտասարդ արկղակալը բացաւ առանց դժուարութեան եւ վտանգի։

Վինէօրի լուսաւորեց դրամարկղը, եւ տեսաւ որ անիկա լեցուն էր։ Ոսկիի դէզեր եւ պանքատոմսերով լեցուած թղթապանակներ կը տարածուէին դարակներուն վրայ։ Նաեւ ամէն կարգի արժէթուղթերու, բաժնեթուղթերու եւ պարտաթուղթերու խոշոր ծրարներ կային։ Նոյն իսկ դրամարկղին մէջ կը գտնուէր յղկուած պողպատէ արկղիկ մը, այլանդակ ձեւով։ Մաքսիմ միշտ հետաքրքիր, հարցուց թէ ինչ կը պարունակէր ան։

—Կարեւոր արժէթուղթեր եւ ընտանեկան թուղթեր կը պարունակէ. այս տան ամենէն հարուստ յաճախորդներէն մէկուն կողմէ յինել տրուած պահարան մըն է, պատասխանեց Վինէօրի, ներսէն քակելով պղինձէ կոճակները. կը տեսնես թէ անոր բացուելու եղանակը կը փոխեմ։ Բառ մը ըսէ ինծի։ Ես չեմ կրնար գտնել. գլուխս տակն ու վրայ եղած է։

—Հինգ գիրերէ կազմուած բառ մը։ Էհ ուրեմն, մօրեղբօրս աղջկան՝ Ալիսի անունը գործածէ... միեւնոյն բանն է։

—Այո՛, դիւրաւ միտքս կը պահեմ զայն։

—Լաւ, բայց մօրեղբօրս մի յայտներ այդ անունը։

—Ինչո՞ւ համար։

—Որովհետեւ պիտի ենթադրէ որ իր աղջկան սիրահարած ես։

—Ինչ անմիտ կատակ, գոչեց երիտասարդ արկղակալը. Պ. Տորժէր լաւ գիտէ թէ իմ դիրքիս մէջ չպիտի համարձակիմ...

—Սիրել զրաւիչ աղջիկ մը... որովհետեւ իրաւցնէ զրաւիչ է իմ մօրեղբօրս աղջիկը. քու խղճահարութիւններովդ գլուխս կ'ուռեցնես։ Քու դիրքդ գործ չունի ատոր մէջ։ Եթէ գրասենեակի սպասաւոր ըլլայիր, փոխանակ արկղակալի պաշտօնը ունենալու, ատիկա արգելք չպիտի ըլլար որ սիրտ ու աչքեր չունենայիր։ Գիտեմ թէ Ալիսի վրայ չես խորհիր, բայց անօգուտ է չինիլ, երբ անցողաբար խորհուրդ մը կու տամ քեզի։ Պարզապէս ըսել ուզեցի թէ աւելի լաւ էր խուսափիլ այն հարցումներէն, զոր մօրեղբայրս կրնայ ընել փոխուած բառին նկատմամբ։ Եթէ բան մը նշմարէ, միշտ ատեն ունինք ո եւ է բացատրութիւն մը տալու իրեն։

Վինէօրի անշուշտ լաւ գտաւ այս կարծիքը, որովհետեւ չյնդեց այլ եւս։ Իրենց տեղը դրաւ նոր բառը կազմող գիրերը. յետոյ գոցեց դրամարկղը, եւ ծայրայեղ կանխազգուշութեամբ, վերցուց շարժուն թեւերուն կիրառումը անդամալուծող կեռիքը։

Մաքսիմ աշխուժով դարձաւ սեղանին մօտ եւ իսկոյն փութաց ի գործ դնել իր ըսածը։ Ուրիշ ո եւ է մէկը պիտի ընկրկէր այդ անհաճոյ գործին առջեւ. սպունգով մաքրեց քիչ մը ամէն կողմ վազած արիւնը, անջատեց ապարանջանը՝ որ դաստակին վրայ կը գտնուէր դեռ։ Մաքսիմ թեթեւ ձեռքով մը կատարեց այս ամէնը։

—Մսավաճառի աշկերտի մը կը նմանիմ, կ'ըսէր ծիծաղելով. այն կիները որոնք կը սիրեն զիս ընդունիլ, եթէ երբեք տեսնեն այս տեսակ աշխատութիւն մը կատարելս, կարծեմ թէ այլ եւս չպիտի թոյլատրեն ինծի՝ մօտենալ իրենց։ Բայց երբեք չպիտի գիտնան թէ դատական հետապնդումի նկատմամբ ունեցած սէրս ինչ զձուձ գործերու առաջնորդած է զիս։

—Բարեբաղդաբար, մրմնջեց Վինէօրի, ձեռնոց չունի՞ս դուն։

—Հաւատա՛ որ չունիմ։ Մնաց որ նպատակին հասնիլ ուզողը միջոցներն ալ աչք առնելու է։ Ինծի յայտարարեցիր թէ բանի մը չպիտի խառնուիս։ Ստիպուած եմ ինքնիրենս կատարել գործողութիւնը։

Այս իրապէս գեղեցիկ տրամաբանութեան վրայ, Մաքսիմ հին լրագրի մը մէջ փաթթեց կտրուած ձեռքը եւ արիւնաբար գրպանը խոթեց զայն, ուր արդէն սեղմած էր ապարանջանը։

—Օ՛ն, ատենն է մեկնելու, եթէ չենք ուզեր որ վրայ հասնին, ըսաւ բարեկամին՝ որ զինքը կը դիտէր ապշութեամբ։ Մալիքօրն հիմայ կը դառնայ եւ մօրեղբօրս հիւրերն ալ դուրս կ'ելլեն։ Երկու դուռներուն բանալիներն ալ քո՞վդ են։

—Այո՛։

—Լա՛ւ։ Ամէն կողմ պիտի գոցես, երբ դուրս ելլենք, այնպէս որ ոչ ոք պիտի կասկածի թէ հոս եկած ենք։ Մարէ լամբարը ու հետեւէ ինծի։

(Շարունակելի)